

ASKOLA
KOTOPELTO—KUOPPAMÄKI
KIVIKAUTISEN ASUINPAIKAN KAIVAUS
K. Vuoristo 2004

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Askola Kotopelto—Kuoppamäki

PERUSTIEDOT

Muinaisjäännösrekisteritunnus: 18010005

Peruskartta: 3022 01 Askola

Koordinaattitiedot: *pkoo* 6711180, *ikoo* 3419820, *z=* 39—42 m mpy

Etäisyystieto: Askolan kirkolta n. 4,5 km lounaaseen

Muinaisjäännöstyyppi ja ajoitus: Kivikautinen asuinpaikka

OMISTAJATIEDOT

Kunta/kylä: Askola Monninkylä

Tila: 18-405-42-2 Monsalanpelto

Omistustiedot: Askolan kunta, Askolantie 30, 07500 Askola

ARKISTOTIEDOT

1912: irtolöytö

KM 6007:1-5

1923: irtolöytö

Porvoon Museo 3597—3598

1947: irtolöytö

KM 11813

1950: irtolöytö

KM 12763

Lauri Pohjakallio: inventointi 1971

KM 18571

J. Seppä: koekaivaus 2004

KM 34679

KAIVAUS 2004

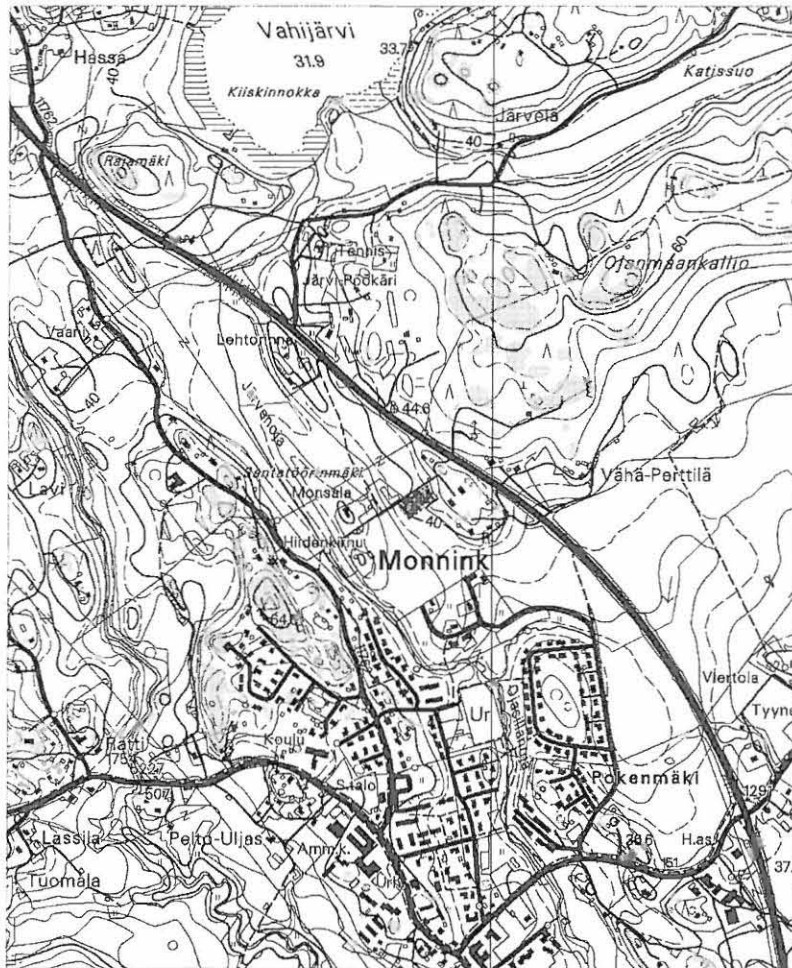
Aika: 20.9.—1.10.2004

Löydöt: KM 35021:1-392

Kuvat: negatiivit 135710—135747, diat 55283—55319

PERUSKARTTAOTE

ASKOLA KOTOPELTO - KUOPPAMÄKI 18010005
Kaivaus K. Vuoristo

Ote peruskartasta 3022 01 Askola 1:20 000. Tutkimusalue merkitty punaisella.

SISÄLLYS

Perustiedot kohteesta

Peruskarttaote

1. Johdanto	2
2. Asuinpaikan sijainti ja maasto	2
3. Aikaisemmat tutkimukset	3
4. Kaivausten käytännöntoteutus	3
5. Tutkimukset	4
5.1. Alue 1	4
5.1.1. Eteläosa	4
5.1.2. Länsiosa	6
5.2. Alue 2	7
5.3. Alue 3	7
6. Luuanalyysin tulokset	7
7. Yhteenveto	8
Lähteet	10
Mustavalkoluettelo	11
Dialuettelo	12
Karttaluettelo	13
Kartat	14
Kuvataulut	30

LIITTEET

Luuanalyysi

1. JOHDANTO

Askolan Monninkylässä Monsalan alueella tutkittiin syksyllä 2004 Kotopelto—Kuoppamäki—nimistä asuinpaikkaa. Muinaisjäännösalue on kaavoitettu pientaloalueeksi, minkä vuoksi Askolan kunta esitti tutkimuspyynnön Museovirastolle. Museovirasto suoritti alueella koetutkimukset 18.—19.5.2004 Johanna Sepän johdolla ja tutkimusten perusteella voitiin todeta, että alueella oli tehtävä tarkempia tutkimuksia ennen kuin rakentaminen voitiin aloittaa.

Kotopelto—Kuoppamäessä suoritettiin kahden viikon pituinen kaivaus syksyllä 20.9.—1.10.2004, jolloin tutkittiin kaavoitettujen talonpaikkojen alle jäävät alueet, jotta ne voitiin vapauttaa rakentamiselle. Maastotöitä johti FM Katja Vuoristo ja piirtäjänä toimi FM Anu Lempiäinen. Tutkimusavustajana oli Huk Ninni Närväinen ja kaivajina toimivat Erik Brännbacka, Jani Jokinen, Hanna Kelola, Kerkko Nordqvist ja Lassi Närväinen. Lisäksi kaivauksiin osallistui 22.9. Viljami Tenhunen Monninkylän lukiosta.

Kaivausten jälkitöistä löytöjen putsaaminen ja karttojen puhtaaksi piirtäminen suoritettiin syksyllä 2004 ja kaivausraportti sekä löytöjen luettelointi tehtiin maaliskuussa 2005. Kaivauslöydöt on luetteloitu Kansallismuseon kokoelmiin arkeologian osastolle KM-numerolle 35021 siten, että palaneet luut on jätetty luettelon loppuun (alanumerot 245-392), koska löytöjen luettelointivaiheessa luumateriaali oli vielä analysoitavana. Luuanalyysin teki FM Eeva-Kristiina Lahti.

Kaivausten kenttä- ja jälkitöiden kustannuksista vastasi Askolan kunta ja töiden kokonaiskustannusarvio oli 22 200 €.

2. ASUINPAIKAN SIJAINTI JA MAASTO

Kotopelto—Kuoppamäen asuinpaikka sijaitsee Monninkylässä Mäntsäläntien nro 55 lounaispuolella Monsalanraitin, Kyntäjätien ja suunnitellun Rauhalantien välisellä peltorinteellä. Tutkimusalue sijaitsee etelään ja lounaaseen viettävän pellon terassimaisella tasanteella 39—42 metriä merenpinnan yläpuolella. Tasanne jatkuu Monsalanraitin luoteispuolella sijaitsevilla pelloilla. Noin 200 metriä tutkimusalueesta länteen sijaitsee Monsalan tilan päärakennus. Sen lounaispuolella sijaitsee vanha jokilaakso, jossa kulkee Vahijärvestä kaakkoon laskeva kapea Järvenoja.

Kyntäjän- ja Rauhalantien väliselle peltoalueelle suunnitellun pientaloalueen rakennuksista osa oli jo rakennettu tai rakenteilla. Terassimaisen tasanteen alapuolella rakennettiin syksyllä viimeisiä taloja ja myös Rauhalantien lounaispuolella oli jo kaksi valmista asuinrakennusta sekä piha-alueet. Varsinainen tutkimusalue oli kesantopeltoa, jossa kasvoi korkeaa heinää ja koivuntaimia. Maaperä savensekaisen peltomullan alla oli pääsääntöisesti hienoa hiekkaa, joka vaihtui alempana saveksi.

3. AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET

Kotopelto—Kuoppamäen alueelta tunnetaan irtolöytöjä, kuten kivikirveitä, keihäänkärki, talttoja, reikäkivi, piitä ja kvartsia.¹ Lauri Pohjakallio inventoi alueen vuonna 1970, mutta tällöin muinaisjäännösalueen paikantaminen jäi aikaisempien irtolöytöjen varaan, koska pellolla ei voitu suorittaa viljelyn vuoksi tarkempia tutkimuksia. Em. Johanna Sepän johtamien kevään 2004 koekaivausten tarkoituksena oli selvittää oliko peltomullan alla säilynyt kulttuurikerroksia ja jos oli, niin kuinka laajalla alueella niitä oli säilynyt. Alueelle tehtyjen koekuoppien avulla saatiinkin selville, että kyntökerroksen alla oli säilynyt likamaakerroksia. Koekuopista saatiin talteen myös löytöjä, kuten kvartsikaavin ja -iskoksia sekä palanutta luuta.² Lisäksi tutkimusten avulla pystyttiin rajaamaan asuinpaikan laajuus ja jatkotutkimuksia vaativat alueet.

4. KAIVAUSTEN KÄYTÄNNÖNTOTEUTUS

Tutkittavat alueet rajattiin kevään tutkimustulosten perusteella rakennettavien omakotitalojen paikoille, koska näiltä alueilta oli saatu talteen peltomullan alaisista kerroksista talteen löytöjä. Kaivausalueita avattiin yhteensä kolme (alueet 1—3), joista alue 1 sijaitsi Monsalanraitin ja suunnitellun Kuoppatien risteyskohdan eteläpuolella tielinjausten lähellä. Alue 2 sijaitsi alueen 1 kaakkoispuolella Kuoppatien eteläpuolella, kun taas alue 3 jäi Rauhalantien lounaispuolelle rakennettujen talojen ja Kuoppatien väliin eli alueiden 1 ja 2 itäpuolelle.

Kaivausalueista poistettiin kaivinkoneella peltomulta, minkä jälkeen alueilta poistettiin lapioilla loput peltomullan rippeet. Kuorittujen alueiden pinta-ala oli yhteensä n. 860 m²; alue 1 oli n. 230 m², alue 2 oli n. 200 m² ja alue 3 oli laajin eli n. 430 m². Avattujen alueiden laajuuden sekä lyhyen tutkimusajan vuoksi alueita ei pystytty kaivamaan kokonaan, joten varsinaiset kaivettavat alueet valittiin vasta sen jälkeen kun alueet oli saatu putsattua peltomullasta. Alueella 1 havaittiin selkeimmät likamaa-alueet, minkä vuoksi tutkimuksissa keskityttiin kyseiseen alueeseen. Tähän tehtiin kaksi kaivausaluetta, jotka sijaitsivat alueen 1 kaakkois- ja lounaisreunoilla. Alueen 2 todettiin olevan kauttaaltaan voimakkaasti värjäätynyt ja paikoin sekoittunut. Värjäätynneen mullansekaisen kirjavan hiekan seassa oli puusilppua ja kerroksen todettiin todennäköisesti liittyvän alueen 2 lounaisreunalla sijaitsevaan historiallisen ajan kivimuriin ja muihin kivirakenteisiin, minkä vuoksi kyseiselle alueelle tehtiin ainoastaan joitakin koekuoppia (1 x 1 m). Näiden tarkoituksena oli selvittää oliko sekoittuneen kerroksen alla säilynyt vanhempia kulttuurikerroksia. Ajan puutteen vuoksi alue 3 jäi peltomullan kuorimisen jälkeen ainoastaan pintapoiminnan varaan. Alueella havaittiin kuitenkin sekä resentejä että vanhempia likamaa-alueita.

Tutkimusalueelle tehtiin terassin sekä suunniteltujen talojen suuntainen koordinaatisto, jolloin karttapohjoinen eli X-linja oli 360 gonia. Y-linja kasvoi 60 gonin suuntaan. Peruslinjoiksi valittiin X=1000 ja Y=500 ja kyseiset pisteet sidottiin kiinni alueiden 1 ja 2 välisen tontinrajan itäiseen rajapyykkiin, johon vedettiin myös kiintopiste. Kiintopisteen korkeus oli 40,63 m mpy.

¹ KM 6007:1-5, KM 11813:1-2, KM 12763:1-5 ja KM 18571

² KM 34679

Kaivaminen aloitettiin peltomullan kuorimisen jälkeisestä tasosta (taso 1), jolloin peltomullasta talteen otetut löydöt ovat kerroksesta 0. Nämä löydöt ovat pääasiassa irtolöytöjä kuorituista maakasoista. Tason 1 alta tuli kerros 1, jonka alta paljastunut taso oli 2 jne. Kaivauserrokset olivat 10 cm paksuja ja suurin osa löydöistä otettiin talteen neliömetrin tarkkuudella. Kiviesineet ja niiden katkelmat otettiin kerroksesta 1 alaspäin löytöpaikan sijainnin perusteella n. 5 cm:n tarkkuudella talteen. Maa kaivettiin peltomullan jälkeen pois pääsääntöisesti kaivauslastoilla. Ajanpuutteen vuoksi maata ei seulottu.

Kaivaustasot dokumentointiin alueella 1 piirtämällä sekä valokuvaamalla. Sateisten säiden vuoksi alueita ei voitu dokumentoida aina kokonaisuudessaan kerralla, mutta kartat on yhdistetty toisiinsa samalla kun ne on piirretty puhtaaksi. Alue 2:sta on dokumentoitu valokuvaamalla ainoastaan peltomullan alapuolinen taso 1 ja aluetta 3 ei pystytty sen laajuuden sekä säiden vuoksi puhdistamaan kunnolla, minkä vuoksi sitä ei ole myöskään dokumentoitu. Alueesta 3 on tehty ainoastaan muistiinpanot ja silmämääräiset havainnot kulttuurimaa-alueista.

5. TUTKIMUKSET

5.1. ALUE 1

Alueella 1 (998,50—1023/479,60—494) peltomullan paksuus oli 25—30 cm, jonka alta tasossa 1 tuli esiin kaivausalueen pohjoiskulmassa peltomullan, saven ja punertavan hiekan sekainen laaja alue, johon tehtiin 1 m² suuruinen koekuoppa. Sekoittuneen kerroksen paksuus oli 10—15 cm ja sen alla jatkui peltomullan sekainen hiekka noin 40 cm syvyyteen. Pintakerroksesta saatiin talteen joitakin kvartsinpaloja ja palanutta luuta, mutta koska alue todettiin resentiksi jätettiin alueen 1 pohjoisosa koekuoppaa lukuun ottamatta tasoon 1. Lähellä alueen 1 kaakkois- ja lounaisreunoja havaittiin kuitenkin laajat likamaa-alueet ja näille alueille tehtiin varsinaiset kaivausalueet. Näistä alueista on käytetty nimityksiä etelä- ja länsiosa. Eteläosan kaivausalue rajattiin X-linjan 1003 eteläpuolelle ja sen koko oli tasossa 1 noin 27 m². Länsiosan alue rajattiin Y-linjan 486 länsipuolelle X-linjojen 1007—1018 väliin, jolloin kaivausalueen koko oli tasossa 1 noin 33 m². Yhteensä alueella 1 tutkittiin siis 60 m² suuruinen alue ja syvimmillään alueet ulottuivat tasosta 1 noin 80 cm syvyyteen eli peltomultakerros mukaan laskien kulttuurikerrosten alimmat kerrokset ulottuivat runsaan metrin syvyyteen.

5.1.1. ETELÄOSA

Eteläosan tasossa 1 näkyi alueen eteläreunassa sekä kaakkois- ja lounaiskulmissa voimakkaita likamaa-alueita. Eteläosan kaakkoiskulmassa (999—1000/492,5—495) näkyi tasossa 1 voimakas itäprofiiliin jatkuva noin 250 cm pitkän ja 25 cm leveän hiilensekaisen vaaleanruskean likamaan rajaama noen sekainen punertava likamaa-alue, joka jatkui sekä itä- että eteläprofiiliin. Alueen pohjoispuolella itäprofiilin vieressä näkyi kapea kahden metrin pituinen vaaleanruskea likamaa-alue, joka hävisi tasoon 2 mentäessä. Sen sijaan nokimaan rajaama likamaa-alue lounaiskulmassa jatkui voimakkaan punertavana ja paikoin hiilensekaisena tasoissa 2 ja 3. Tasossa 4 alue alkoi hieman pienentyä ja loput siitä kaivettiin kokonaisuudessaan pois. Kaivausalueen eteläprofiilissa tämä näkyi selkeänä 220 cm leveänä likamaan

värjäämänä painanteena, joka syveni alueen itäreunaan. Painanteen länsireunan paksuus oli peltomullan alla noin 15 cm ja itäreunassa, jossa se jatkui profiiliin, painanteen paksuus oli 55 cm. Painanteesta saatiin talteen kerroksista 1—3 kvartsi- ja kvartsiitti-iskoksia ja palanutta luuta.

Kaivausalueen keskellä eteläreunassa (999/491—492) näkyi tasossa 1 tumma punaruskea likamaa-alue, jonka eteläosassa oli noen värjäämä harmaa likamaa ja pieni laikku oranssia palanutta hiekkaa. Tasossa 2 ja 3 alue pieneni hieman ja palaneen nokisen hiekan alue tuli selkeämmin esille jääden osin eteläprofiiliin. Tasossa 4 likamaa-alue muodosti pyöreähkön, yhteensä noin metrin levyisen profiiliin jatkuvan läikän, joka jatkui vielä noin 10 cm alaspäin. Eteläprofiilissa tämä alue näkyi selkeänä suoraseinäisenä 50 cm syvänä kuoppana, jonka sisäpuolella oli hiilen ja noen sekainen punertava palanut hiekka. Kyseessä oli todennäköisesti liesirakenne. Rakenteesta saatiin talteen muutama kvartsi-iskos ja palanut luunpala.

Eteläosan lounaiskulmassa (999—1002/485—490) oli laajahko vaaleanruskea likamaa-alue, joka muuttui kaivausalueen nurkassa tummaksi punertavanruskeaksi likamaaksi, jossa oli paikoin myös nokea. Tasossa 2 likamaa-alue muuttui reunoilta kellertäväksi ja nurkassa voimakkaan oranssin sävyiseksi. Tämän voimakkaasti värjäytyneen alueen rajalta paljastui runsaasti myös kaakkois—luoteissuuntaisessa linjassa sijaitsevia pienikokoisia kiviä. Vain muutamat kivet olivat palaneita. Tasossa 3 oranssinpunainen hiekka alkoi rajautua myös selkeästi kaakkois-luoteissuuntaiseksi, jatkuen kuitenkin edelleen myös länsireunassa noin 4 metrin pituisena kapeana kaistaleena. Tasossa 2 näkyneen kellertävän hiekan alta em. oranssinpunaisen hiekan vierestä paljastui jälleen punaruskea likamaa, joka oli reunoilta hieman vaaleampaa. Tasossa 3 kivet keskittyivät voimakkaasti värjäytyneen oranssinpunaisen likamaa-alueen lounaisosaan. Tasossa 4 likamaa-alue alkoi pienentyä muodostaen yhä edelleenkin tasossa 2 näkyneiden kivien suuntaisen linjan. Alue jatkui lounaisnurkassa vielä voimakkaan punertavana, mutta tasossa 5 näkyi enää ruudussa 999/486—487 halkaisijaltaan noin metrin levyinen eteläprofiilissa jatkuva oranssi likamaa, jossa oli muutama heikosti palanut kivi. Tästä tasosta alaspäin likamaaläikkä kaivettiin pois kokonaisuudessaan, ja se muuttui alempana hieman nokiseksi ja hiilensekaiseksi. Kaivausalueen eteläprofiilissa tämä alue erottui selkeästi muista värjäytyneistä likamaa-alueista. Alueen halkaisija oli noin 120 cm ja paksuus 75—80 cm. Kyseessä oli todennäköisesti liesirakenne.

Lounaiskulman likamaa-alueelta saatiin talteen palanutta luuta ja savea, kvartsi- ja kvartsiitti-iskoksia ja -ytimiä, kaksi kvartsikaavinta, kaksi lehdenmuotoisen liuskekärjen katkelmaa ja yksi mahdollinen kärjenkatkelma sekä pieni taltta. Lisäksi alueen länsireunasta löytyi kalanruotoja ja -nikamia, mutta niistä saatiin vain muutama talteen, koska ne olivat niin huonokuntoisia. Länsireunassa oli myös kerroksissa 2 ja 3 runsaasti lohkeilleita kivenpaloja, joiden kvartsisuonista oli lohkottu kvartsia. Näitä raaka-ainekiviä ei otettu talteen.

5.1.2. LÄNSIOSA

Alueen 1 länsiosan kaivausalueella (1007—1018/483—485) erottui tasossa 1 voimakkaasti värjäytyneitä punertavia likamaa-alueita. Lisäksi paikoin näkyi nokimaaläikkiä. Tasossa 2 alkoi erottua kolme vierekkäistä aluetta, joista välillä 1007—1012/484—485 sijaitseva likamaa-alue oli vaalea punertavanruskea ja ruuduissa 1013—1018/483—484 oli punertava hiilen ja noen sekainen likamaa. Ruuduissa 1016—1015/485 näkyi harmaa likamaa sekoittuneen resentiksi tulkitun kerroksen alla. Tasossa 3 em. alue tuli esiin kokonaan alueen pohjoisosassa ja tasoon 4 mentäessä se oli hävinnyt lukuun ottamatta ruudussa 1015/486 näkyvää pyöreää ruskeaksi värjäätynyttä likamaa-aluetta, joka kaivettiin kerroksen 3 jälkeen kokonaisuudessaan pois. Likamaa jatkui noin 80 cm syvyyteen melko jyrkästi kapenevana kuoppana. Paikoin ruskean likamaan joukossa oli harmaita hiekka- ja savilinssejä. Kuopasta saatiin talteen palanutta luuta, palanutta savea sekä kvartsi-iskoksia. Myös ruudussa 1013/485 alkoi tasossa 3 erottua pyöreähkö likamaa-alue, joka kaivettiin suoraan pohjaan. Alueella tuli vastaan puhdas hiekkakerros noin 15—20 cm syvyydessä. Puhtaan hiekan kerros oli noin 5—10 cm paksu, minkä alla jatkui edelleen useampia värjäytyneitä likamaakerroksia noin 30—40 cm, kunnes vastaan tuli puhdas pohjahiekka. Likamaakuopan paksuus oli kokonaisuudessaan 50—60 cm. Alueelta saatiin talteen ainoastaan kerroksesta 1 muutama kvartsi-iskos sekä palanutta luuta.

Kaivausalueen eteläpäässä sijaitseva likamaa (1007—1012/484—485) jatkui tasossa 3 lähes samanlaisena vaaleana punertavaksi värjäytyneenä hiekkana kuin edellisessäkin tasossa. Alueen keskivaiheilla oli pieni savilinsi, joka hävisi tasoon 4 mentäessä. Myös punertava likamaa-alue alkoi pienentyä ja muuttua länsiprofiilin vieressä vaaleaksi lähes puhtaaksi hiekaksi. Alueen reunat sen sijaan olivat punertavanruskeita, ja paikoin niissä oli kirkkaampia läikkiä. Tason 4 jälkeen likamaa-alue kaivettiin pohjaan saakka. Paikoin likamaaläikät olivat 80—90 syviä tasosta 1 laskien, mutta pääosin kulttuurikerrokset ulottuivat noin 35 cm syvyyteen. Alueen ei havaittu muodostavan selkeää rakennetta. Länsiosan eteläpäästä saatiin talteen palanutta luuta ja savea, kvartsi- ja kvartsiitti-iskoksia ja -ytimiä sekä kaavin, lehdenmuotoisen liuskekärjen sekä hiotun kiviesineen katkelmat.

Länsiosan kaivausalueen pohjoispäässä sijaitseva likamaa-alue (1013—1018/483—484) jatkui tasossa 3 punertavana länsiprofiiliin jatkuvana hieman kulmikkaana alueena, jossa oli paikoin nokimaaläikkiä ja vaaleaa hiekkaa. Alueen itäpuolella sijaitsi pyöreähkö (halk. n. 60—70 cm) muutamien pikkukivien reunustama oranssi palaneen hiekan alue, joka kaivettiin tason 3 jälkeen pohjaan. Tasossa 4 pohjoispään kulmikas likamaa-alue alkoi rajautua hieman pyöreämmäksi ja se jatkui edelleen voimakkaan punertavana. Tasossa 5 alue alkoi pienentyä, minkä jälkeen se kaivettiin suoraan pohjaan saakka. Likamaa-alueesta ei ole piirretty sääolosuhteiden ja ajanpuutteen vuoksi profilikarttaa, mutta länsiprofiilin valokuvista voidaan havaita selkeä painanne, joka oli syvimmillään 85—90 cm. Alueelta saatiin talteen palanutta luuta ja savea, kvartsi- ja kvartsiitti-iskoksia sekä joitakin kvartsiytimiä.

5.2. ALUE 2

Alue 2 (974—995/487—499) avattiin alueen 1 eteläpuolelle. Peltomullan paksuus oli 20—30 cm. Taso 1 oli kauttaaltaan sekoittunutta, ja myös pintalöytöjen määrä näytti vähäiseltä, minkä vuoksi alueen 2 tutkiminen päätettiin jättää odottamaan alueen 1 kaivausalueiden valmiiksi saamista. Alueelle 2 ehdittiin tehdä Y-linjalle 496 viisi m²:n suuruista koekuoppaa kahden metrin välein sekä Y-linjoille 492 ja 497 molempiin yksi kuoppa. Kaikissa tehdyissä koekuopissa oli päällimmäisenä oranssin palaneen karkean hiekan sekainen musta nokimaa, jonka paksuus oli 5—15 cm. Nokimaan seassa oli puusilppua sekä tiilenpaloja. Sen alta tuli esiin punertavanruskeaksi värjäätynyt karkea hiekka, joka oli paikoin lähes soraa. Ruudussa 982/496 sorakerros jatkui noin 40 cm syvyyteen, kun taas muissa sen paksuus oli 5—10 cm. Koekuopissa 990/496 ja 988/496 sorakerrosta ei ollut, vaan nokisen maan alta tuli esiin noin 25 cm paksu harmaanruskea likamaa. Näissä kuopissa sekoittunut peltomullan alta paljastunut nokikerros oli muita ohuempi (5 cm), vaaleampi ja hieman mullansekainen. Kyseessä oli todennäköisesti sekoittuneen kerroksen reuna-alue, minkä vuoksi sen alla oli säilynyt myös vanhempia kulttuurikerroksia. Pohjimmaisena tuli kaikissa koekuopissa esiin harmahtava lähes savinen pohjasiltti. Likamaakerroksista saatiin talteen palanutta luuta, kvartssia ja taltan katkelma. Myös sekoittuneista resenteistä kerroksista saatiin palanutta luuta sekä kvartssia talteen.

5.3. ALUE 3

Alue 3 avattiin itäisimmälle tonttialueelle noin 25—30 metrin päähän alueista 1 ja 2. Alue alkoi aivan Monsalanraitin vierestä jatkuen tulevan rakennuksen kohdan yli pusikkomaisen muutamia puita kasvavan alueen laitaan, jonne oli tehty keväällä koekuoppia. Suunnitellun asuinrakennuksen kohdalla X-linjan 1000 pohjoispuolella tuli peltomullan alta esiin laajahko sekoittunut resentiksi tulkittu puusilpun sekainen ruskeaksi värjäätynyt hiekkakerros, jonka pohjoispuolella havaittiin joitakin pienehköjä likamaa-alueita. Näiden pinnalta saatiin talteen muutamia kvartsi-iskoksia. 1000-linjan eteläpuolelta saatiin talteen kvartsi-iskosten lisäksi myös kiviesineiden katkelmia (talttoja ja kirveitä) ja palanutta luuta. Alueella oli havaittavissa useita hiili- ja nokimaaläikkiä, joissa oli myös palaneita kiviä. Lisäksi alueella oli myös joitakin hieman laajempia likamaa-alueita. Alueelle 3 ei ehditty avata kaivausaluetta, koska alemmat tonttialueet määriteltiin alunperin ensisijaisiksi tutkimusalueiksi.

6. LUUANALYYSIN TULOKSET

FM Eeva-Kristiina Lahti teki Kotopelto—Kuoppamäen kaivausalueilta löytyneestä palaneesta luumateriaalista luuanalyysin (ks. liite), jonka avulla yhteensä 192 fragmenttia (76,60 g) 1656:sta pystyttiin tunnistamaan. Suurin osa tunnistetuista luista oli peräisin nisäkkäistä (141 kpl), joista suurimman lajiryhmän muodostavat hylkeen luut (35 kpl). Kaikki lajilleen tunnistetut hylkeen luut olivat norppaa, mutta joukossa voi olla myös muutamia harmaahylkeen luita. Myös joitakin maanisäkkäiden luita pystyttiin tunnistamaan, vaikkakin niitä oli aineistossa melko vähän. Maanisäkkäistä tunnistettiin kettu, hirvi tai peura, majava ja jänis. Lisäksi tunnistettiin sellaisia nisäkkäiden luita, joita ei voitu määrittää lajilleen. Näiden joukossa oli märehelijöiden (hirvi tai peura) sekä myös muutamia lihansyöjien luita.

Tunnistettavia kalanluita oli aineistossa melko vähän (51 kpl), mutta on muistettava, että kaivausalueelta 1 niitä löytyi enemmän kuin saatiin otettua talteen. Suurimman tunnistetun lajiryhmän muodostavat hauenluut. Lisäksi aineistossa on särjenluita sekä myös sellaisia kalanluita, joita ei voitu tunnistaa lajilleen.

Linnunluita ei aineistosta tunnistettu, mikä saattaa viitata siihen, että asuinpaikkaa on käytetty vain tiettyyn vuodenaikaan. Luuaineistossa esiintyy eniten hylkeenluita, mikä näyttäisi viittaavan lähinnä myöhäissyksyn tai talven metsästykseen. Myös isot nisäkäslajit ovat liitettävissä syys- tai talviasuinpaikkaan. Mikäli kyseessä olisi syysasuinpaikka, löytyisi luuaineiston joukosta todennäköisesti myös vesi- ja kanalintuja. Linnunluiden puuttuminen palaneesta luumateriaalista näyttäisi siten viittaavan talviasuinpaikkaan. (Matiskainen 1989: 58.)

7. YHTEENVETO

Kotopelto—Kuoppamäessä kuorittiin kaivinkoneella syksyllä 2004 lähes 900 m² suuruinen alue etelään ja lounaaseen laskevan peltoalueen laella. Peltomullan poistaminen osoitti, että alueella oli säilynyt runsaasti viljelyä vanhempia kulttuurikerroksia, minkä vuoksi kuorituilta alueilta täytyi valita alueet, joille tehdään varsinaiset kaivausalueet. Kaivausalueiden valintaan vaikutti näkyvien likamaa-alueiden lisäksi myös tulevien rakennusten sijoittuminen avatuille alueille, minkä vuoksi alueelle 1 kohdistettiin tarkempi tutkimus. Alue 2 oli pääosin hyvin sekoittunutta ja myös alueella 3 oli rakennuksen pohjan paikalla sekoittunut melko tuoreen näköinen laaja värjäytymä. Alueen 3 eteläosassa oli havaittavissa runsaasti likamaa-alueita, joista saatiin talteen kivesineitä, mutta tämä alue jouduttiin jättämään ajanpuutteen vuoksi tutkimatta. Kyseiset likamaa-alueet jäävät kaavoitetun tontin reunaan.

Alueelle 1 tehdyt kaivausalueet osoittivat, että peltomullan alla oli erittäin hyvin säilyneitä kulttuurikerroksia, joista osa jatkui aina noin metrin syvyyteen peltomullan pinnasta. Kaivausalueilta tuli esiin kolme todennäköistä liesirakennetta sekä kolme laajempaa painannetta, jotka jatkuivat kaivausalueiden ulkopuolelle. Painanteista saatiin talteen kvartsia, palanutta luuta ja kivesineiden katkelmia sekä myös raaka-ainemateriaalia. Kaivausalueen eteläosan lounaiskulmassa sijainnut painanne oli laajin ja sitä reunusti ylimmissä kerroksissa pienikokoiset kivet. Rakenteen sisäpuolella sijaisi mahdollinen kuoppaliesi, joka jatkui eteläprofiiliin. Kahden muun painanteen sisäpuolella ei havaittu muita rakenteita, mutta kummankin ulkopuolella sijaisi todennäköiset liesirakenteet. Alue 2 sijaisi alueen 1 eteläpuolella, ja sinne tehdyt koekuopat osoittivat, etteivät vanhimmat kulttuurikerrokset olleet säilyneet siellä muuten kuin ainoastaan alueen pohjoispäässä lähellä alueen 1 eteläosaa. Muualla mahdolliset vanhimmat kerrokset näyttivät tuhoutuneen historiallisen ajan rakenteen ja siihen liittyvien palokerrosten vuoksi.

Asuinpaikan löytöaineisto on runsas ja monipuolinen. Koko tutkimusalueelta saatiin talteen yhteensä 2722 löytöä ja näistä 661 kpl on iskoksia ja 202 kpl ytimiä. Suurin osa iskoksista ja ytimistä on kvartsia,

mutta myös kvartsiitti- ja kivilaji-iskoksia on jonkin verran. Palanutta luuta löytyi 1656 palaa ja palanutta savea 167 kpl. Kvartsikaapimia löytyi yhteensä 12 kpl ja kiviesineiden katkelmia 18 kpl. Näiden joukossa on lehdenmuotoisten liuskekärkien, talttojen ja kirveiden katkelmia. Ehjiä kiviesineitä (kaksi talttaa ja yksi kirves) löytöaineistossa on yhteensä kolme.

Kotopelto—Kuoppamäen asuinpaikka sijaitsee noin 39—42 metriä merenpinnan yläpuolella. Asuinpaikka on sijainnut Ancylusjärven rannalla joensuussa ja korkeutensa perusteella se ajoittuu noin vuosiin 6800—6750 eKr. eli suomusjärven kulttuurin (8300—5000 eKr.) puolivälin vaiheille. Asuinpaikalta löytyneet kiviesineet ja niiden katkelmat ovat tyypillisiä mesoliittiselle kivikaudelle. Löytöjen joukossa on alkeellisten kivikirveiden ja –talttojen kappaleita, jollaisia on löytynyt Askolasta eniten juuri 35—40 metrin korkeuksilta. Lisäksi muilta 40 metrin korkeuteen sijoittuvilta asuinpaikoilta on löytynyt erityisesti lehdenmuotoisia liuskekärkiä ja niiden katkelmia, joita saatiin talteen Kotopelto—Kuoppamäestäkin yhteensä seitsemän kappaletta. (Matiskainen 1989: 32, 35.)

Askolasta tunnetaan useita mesoliittiselle kivikaudelle ajoittuvia asuinpaikkoja ja nyt tutkitun Kotopelto—Kuoppamäen alueen tulokset vahvistavat aikaisempia tulkintoja asutuksen sijainnista, löytöaineistoista ja metsästetystä riistasta. Lisäksi asuinpaikan tutkiminen osoitti, että nykyisten pelto- ja kyntökerrosten alla voi olla säilynyt runsaasti vanhoja syvällekin ulottuvia kulttuurikerroksia. Vaikka Kotopelto—Kuoppamäen asuinpaikalla olikin hyvin säilyneitä likamaa-alueita paljon, saatiin alueella tutkittua osa tulevien asuinrakennusten alle jäävästä alueesta ja osa voitiin jättää myöhemmin tapahtuneen sekoittumisen takia vähemmälle huomiolle. Tutkimusalueelle jäi tosin myös sellaisia kohtia, joissa oli selvät kulttuurikerrokset ja joita ei keritty tutkimaan. Tästä huolimatta syksyn 2004 kaivausten perusteella alue saatiin tutkittua niiltä osin kuin oli alun perin suunniteltu ja alue pystyttiin vapauttamaan kyseisiltä kohdilta rakentamiselle.

Helsingissä 30.4.2005

K. Vuoristo, FM

Lähteet

Matskainen, Heikki 1989: *Studies on the Chronology, material Culture and Subsistence Economy of the Finnish Mesolithic, 10 000-6000 b.p.* Iskos 8. Toim. Torsten Edgren. Vammala.

Mustavalkonegatiiviluettelo

Negat.nro	Kuvaus	Suunta	Kuvaaja	Päiväys
135710	Alueen 1 eteläosa tasossa 1.	koillisesta	K. Vuoristo	22.9.2004
135711	Sama kuin edellä.	lounaasta	K. Vuoristo	22.9.2004
135712	Alue 1, palaneen hiekan ja nokimaan sekainen likamaa-alue ruudussa 1002/492. Taso 1.	kaakosta	K. Vuoristo	22.9.2004
135713	Alueen 1 pohjoisosa tasossa 1.	koillisesta	K. Vuoristo	22.9.2004
135714	Sama kuin edellä.	lounaasta	K. Vuoristo	22.9.2004
135715	Työkuva. Alueen 1 tasoa 1 putsataan.	lännestä	K. Vuoristo	22.9.2004
135716	Alue 1 tasossa 1.	luoteesta	K. Vuoristo	22.9.2004
135717	Alueen 1 eteläosa tasossa 2.	koillisesta	K. Vuoristo	24.9.2004
135718	Sama kuin edellä.	koillisesta	K. Vuoristo	24.9.2004
135719	Sama kuin edellä.	lounaasta	K. Vuoristo	24.9.2004
135720	Alue 1, eteläosan lounaiskulman kiveys ja likamaa-alue tasossa 2.	lounaasta	K. Vuoristo	24.9.2004
135721	Alue 1, eteläosan koilliskulman likamaa-alueet tasossa 2.	koillisesta	K. Vuoristo	24.9.2004
135722	Alueen 1 länsiosa tasossa 2.	kaakosta	K. Vuoristo	28.9.2004
135723	Sama kuin edellä.	luoteesta	K. Vuoristo	28.9.2004
135724	Alueen 1 länsiosan koilliskulman likamaa-alueet tasossa 2.	koillisesta	K. Vuoristo	28.9.2004
135725	Työkuva. Alueen 1 eteläosan kerrosta 2 kaivetaan. Kaivamassa Jani Jokinen, Lassi Närväinen, Kerkko Nordqvist, Hanna Keloka ja Ninni Närväinen.	koillisesta	K. Vuoristo	28.9.2004
135726	Alue 2 peltomullan poiston jälkeen tasossa 1.	etelästä	K. Vuoristo	28.9.2004
135727	Alueen 1 eteläosa tasossa 3.	koillisesta	K. Vuoristo	28.9.2004
135728	Sama kuin edellä.	lounaasta	K. Vuoristo	28.9.2004
135729	Alueen 1 länsiosa tasossa 3.	luoteesta	K. Vuoristo	29.9.2005
135730	Sama kuin edellä.	kaakosta	K. Vuoristo	29.9.2005
135731	Alueen 1 eteläosan itäpuoli tasossa 4.	koillisesta	K. Vuoristo	29.9.2005
135732	Alueen 1 eteläosan länsipuoli tasossa 4.	lounaasta	K. Vuoristo	29.9.2005
135733	Alueen 1 länsiosan eteläpuoli tasossa 4.	luoteesta	K. Vuoristo	30.9.2004
135734	Alue 1, likamaa-alueen luoteisprofiili ruudussa 1012/485.	kaakosta	K. Vuoristo	30.9.2004
135735	Alue 1, likamaa-alueen koillisprofiili ruudussa 1015/485.	lounaasta	K. Vuoristo	30.9.2004
135736	Alueen 1 länsiosan pohjoispuoli tasossa 4.	kaakosta	K. Vuoristo	30.9.2004
135737	Alueen 1 eteläosan länsipuoli tasossa 5.	kaakosta	K. Vuoristo	30.9.2004
135738	Alueen 1 eteläosa. Likamaa-alue ruuduissa 999/485-486 tasossa 5.	kaakosta	K. Vuoristo	30.9.2004
135739	Alue 1, eteläprofiili linjalla 999/491-495. Lännestä itään. Osa 1.	pohjoisesta	K. Vuoristo	30.9.2004
135740	Sama kuin edellä. Osa 2.	pohjoisesta	K. Vuoristo	30.9.2004
135741	Sama kuin edellä. Osa 3.	pohjoisesta	K. Vuoristo	30.9.2004
135742	Sama kuin edellä. Osa 4.	pohjoisesta	K. Vuoristo	30.9.2004
135743	Alueen 1 länsiosa (1014-1017/483) tasossa 5.	kaakosta	K. Vuoristo	30.9.2004
135744	Alue 1, eteläprofiili linjalla 999/486-489. Idästä länteen. Osa 1.	pohjoisesta	K. Vuoristo	30.9.2004
135745	Alue 1, eteläprofiili linjalla 999/486-489. Idästä länteen. Osa 2.	pohjoisesta	K. Vuoristo	30.9.2004
135746	Alue 1, länsiprofiili linjalla 1014-1017/483. Etelästä pohjoiseen. Osa 1.	idästä	K. Vuoristo	1.10.2004
135747	Alue 1, länsiprofiili linjalla 1014-1017/483. Etelästä pohjoiseen. Osa 2.	idästä	K. Vuoristo	1.10.2004

Dialuettelo

Dianro	Kuvaus	Suunta	Kuvaaja	Päiväys
55283	Alueen 1 eteläosa tasossa 1.	koillisesta	K. Vuoristo	22.9.2004
55284	Sama kuin edellä.	lounaasta	K. Vuoristo	22.9.2004
55285	Palaneen hiekan ja nokimaan sekainen likamaa-alue ruudussa 1002/492. Taso 1.	kaakosta	K. Vuoristo	22.9.2004
55286	Sama kuin edellä.	kaakosta	K. Vuoristo	22.9.2004
55287	Alueen 1 pohjoisosa tasossa 1.	koillisesta	K. Vuoristo	22.9.2004
55288	Sama kuin edellä.	lounaasta	K. Vuoristo	22.9.2004
55289	Työkuva. Alueen 1 tasoa 1 putsataan.	lännestä	K. Vuoristo	22.9.2004
55290	Alue 1 tasossa 1.	luoteesta	K. Vuoristo	22.9.2004
55291	Alueen 1 eteläosa tasossa 2.	koillisesta	K. Vuoristo	24.9.2004
55292	Sama kuin edellä.	lounaasta	K. Vuoristo	24.9.2004
55293	Alue 1, eteläosan lounaiskulman kiveys ja likamaa-alue tasossa 2.	lounaasta	K. Vuoristo	24.9.2004
55294	Alue 1, eteläosan koilliskulman likamaa-alueet tasossa 2.	koillisesta	K. Vuoristo	24.9.2004
55295	Työkuva. Piirtäjä Anu Lempiäinen rajaa alueen 1 eteläosan tason 2 likamaa-alueita.	pohjoisesta	K. Vuoristo	24.9.2004
55296	Työkuva. Kaivajat Kerkko Nordqvist, Jani Jokinen, Erik Brännbacka ja Lassi Närväinen kaivavat alueen 1 länsireunan 1. kerrosta.	lounaasta	K. Vuoristo	24.9.2004
55297	Työkuva. Tutkimusavustaja Ninni Närväinen kaivaa alueen 1 länsireunan 1. kerrosta	lounaasta	K. Vuoristo	24.9.2004
55298	Alueen 1 länsiosa tasossa 2.	kaakosta	K. Vuoristo	28.9.2004
55299	Sama kuin edellä.	luoteesta	K. Vuoristo	28.9.2004
55300	Alueen 1 länsiosan koilliskulman likamaa-alueet tasossa 2.	koillisesta	K. Vuoristo	28.9.2004
55301	Työkuva. Alueen 1 eteläosan kerrosta 2 kaivetaan. Kaivamassa Jani Jokinen, Lassi Närväinen, Kerkko Nordqvist, Hanna Keloka ja Ninni Närväinen.	koillisesta	K. Vuoristo	28.9.2004
55302	Alue 2 peltomullan poiston jälkeen tasossa 1.	etelästä	K. Vuoristo	28.9.2004
55303	Alueen 1 eteläosa tasossa 3.	koillisesta	K. Vuoristo	28.9.2004
55304	Sama kuin edellä.	lounaasta	K. Vuoristo	28.9.2004
55305	Alueen 1 länsiosa tasossa 3.	luoteesta	K. Vuoristo	29.9.2004
55306	Sama kuin edellä.	kaakosta	K. Vuoristo	29.9.2004
55307	Alueen 1 eteläosan itäpuoli tasossa 4.	koillisesta	K. Vuoristo	29.9.2004
55308	Alueen 1 eteläosan länsipuoli tasossa 4.	lounaasta	K. Vuoristo	29.9.2004
55309	Alueen 1 länsiosan eteläpuoli tasossa 4.	luoteesta	K. Vuoristo	30.9.2004
55310	Alue 1, likamaa-alueen luoteisprofiili ruudussa 1012/485.	kaakosta	K. Vuoristo	30.9.2004
55311	Alue 1, likamaa-alueen koillisprofiili ruudussa 1015/485.	lounaasta	K. Vuoristo	30.9.2004
55312	Alueen 1 länsiosan pohjoispuoli tasossa 4.	kaakosta	K. Vuoristo	30.9.2004
55313	Alueen 1 eteläosan länsipuoli tasossa 5.	kaakosta	K. Vuoristo	30.9.2004
55314	Alueen 1 eteläosa. Likamaa-alue ruuduissa 999/485-486 tasossa 5.	kaakosta	K. Vuoristo	30.9.2004
55315	Alue 1, likamaa-alueen profiili linjalla 995,5/494-495.	luoteesta	K. Vuoristo	30.9.2004
55316	Alue 1, likamaa-alueen profiili linjalla 999/491-492.	luoteesta	K. Vuoristo	30.9.2004
55317	Alueen 1 länsiosa (1014-1017/483) tasossa 5.	kaakosta	K. Vuoristo	30.9.2004
55318	Alue 1, likamaa-alueen profiili linjalla 999/486-487.	luoteesta	K. Vuoristo	30.9.2004
55319	Alue 1, likamaa-alueen profiili linjalla 1014-1017/483.	koillisesta	K. Vuoristo	1.10.2004

Karttaluettelo

Kartta	Kuvaus	Mk	Koko	Piirtäjä	Sivunro
1	Yleiskartta	1:1000	A3	A. Lempiäinen/K.Vuoristo	14
2	Alue 1, pohjoisosa. Taso 1.	1:75	A3	A. Lempiäinen	15
3	Alue 1, eteläosa. Taso 1.	1:50	A4	A. Lempiäinen	16
4	Alue 1, eteläosa. Taso 2.	1:50	A4	A. Lempiäinen	17
5	Alue 1, eteläosa. Taso 3.	1:50	A4	A. Lempiäinen	18
6	Alue 1, eteläosa. Taso 4.	1:50	A4	A. Lempiäinen	19
7	Alue 1, eteläosa. Taso 5.	1:50	A4	A. Lempiäinen	20
8	Alue 1, eteläosa. Pohjavaaitukset.	1:50	A4	A. Lempiäinen	21
9	Alue 1, länsiosa. Taso 2.	1:50	A4	A. Lempiäinen	22
10	Alue 1, länsiosa. Taso 3.	1:50	A4	A. Lempiäinen	23
11	Alue 1, länsiosa. Taso 4.	1:50	A4	A. Lempiäinen	24
12	Alue 1, länsiosa. Taso 5.	1:50	A4	A. Lempiäinen	25
13	Alue 1, länsiosa. Pohjavaaitukset.	1:50	A4	A. Lempiäinen	26
14	Alue 1, etelä- ja itäprofiilit.	1:50	A3	A. Lempiäinen	27
15	Alue 1, länsiosa. Itäprofiili ruudussa 1015/485.	1:25	A4	N. Närväinen	28
16	Alue 1, länsiosa. Pohjoisprofiili ruudussa 1013/485.	1:25	A4	N. Närväinen	29

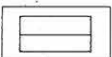
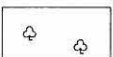

ASKOLA KOTOPELTO - KUOPPAMÄKI
K. Vuoristo 2004

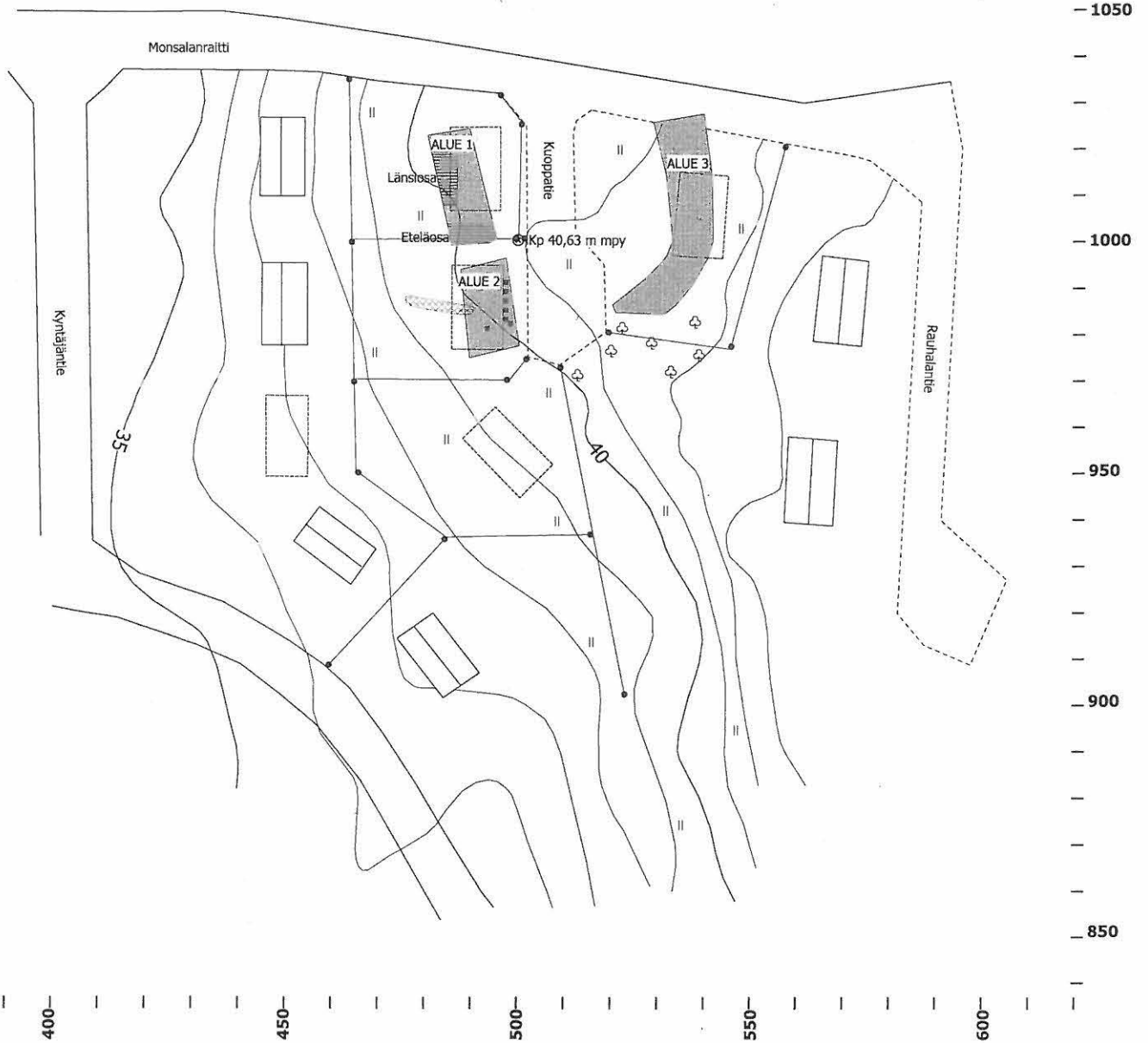
Yleiskartta
Mk 1:1000

50 m

Piirt. A. Lempiäinen ja K. Vuoristo
Digit. K. Vuoristo
Pohjana J. Sepän v:n 2004 yleiskartta ja
kaavoituksen pohjakartta 1:2000

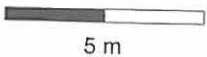
	Kuorittu alue		Tielinja
	Kaivausalue		Suunnitteilla oleva tielinja
	Koekuoppa		Tontin raja
	Rakennus		Pusikko
	Suunniteltu rakennus		Niitty
	Kivimuuri		

ASKOLA KOTOPELTO-KUOPPAMÄKI

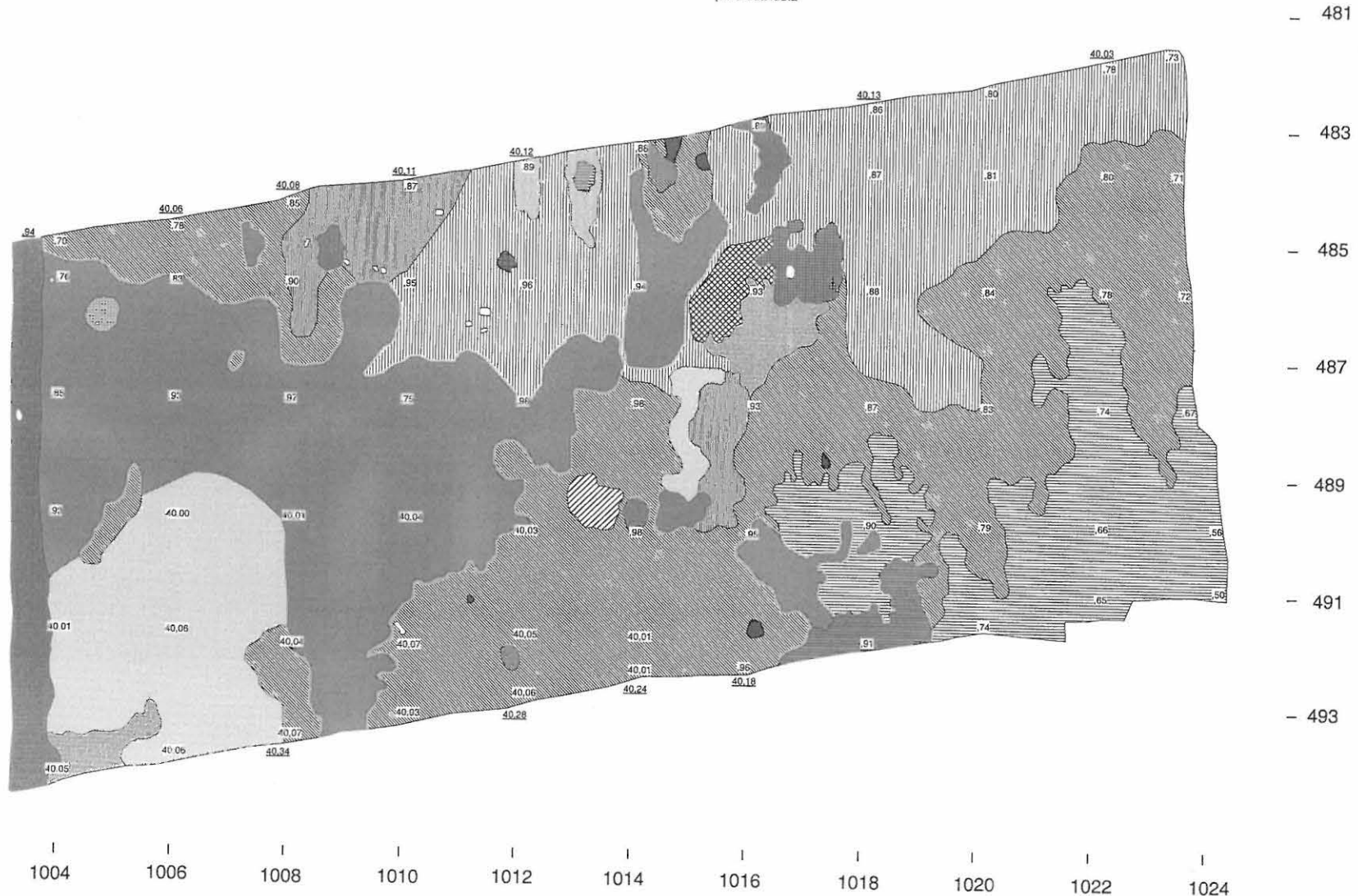
K. Vuoristo 2004

Alue 1, pohjoisosa
Taso1
Piirt. ja digit. A. Lempiäinen
MK 1:75

Korkeudet ovat m mpy.
Korkeustukujen pääluku on 39
ellei toisin mainita.

	Oranssi hiekka		Punainen hiekka		Harmaa hiekka + hiili		Harmaanpunaruskea hiekka + hiili
	Punaruskea hiekka		Harmaanpunaruskea hiekka		Harmaa hiekka + peltomulta + hiili		Nokimaa
	Vaaleanruskea hiekka		Harmaa savi/siltti		Peltomulta		Punaruskea hiekka + hiili
	Vaaleanpunaruskea hiekka		Vaaleanharmaa savi		Peltomulta + tummanpunaruskea hiekka		Kivi
	Tummanpunaruskea hiekka		Ruskea hiekka + hiili		Tummanpunaruskea hiekka + peltomulta		
	Harmaa hiekka		Tummanpunaruskea hiekka + noki		Tummanpunaruskea hiekka + palanutta luuta		

ASKOLA KOTOPELTO-KUOPPAMÄKI

K. Vuoristo 2004

Alue 1, eteläosa

Taso1

Piirt. ja digit. A. Lempiäinen

MK 1:50

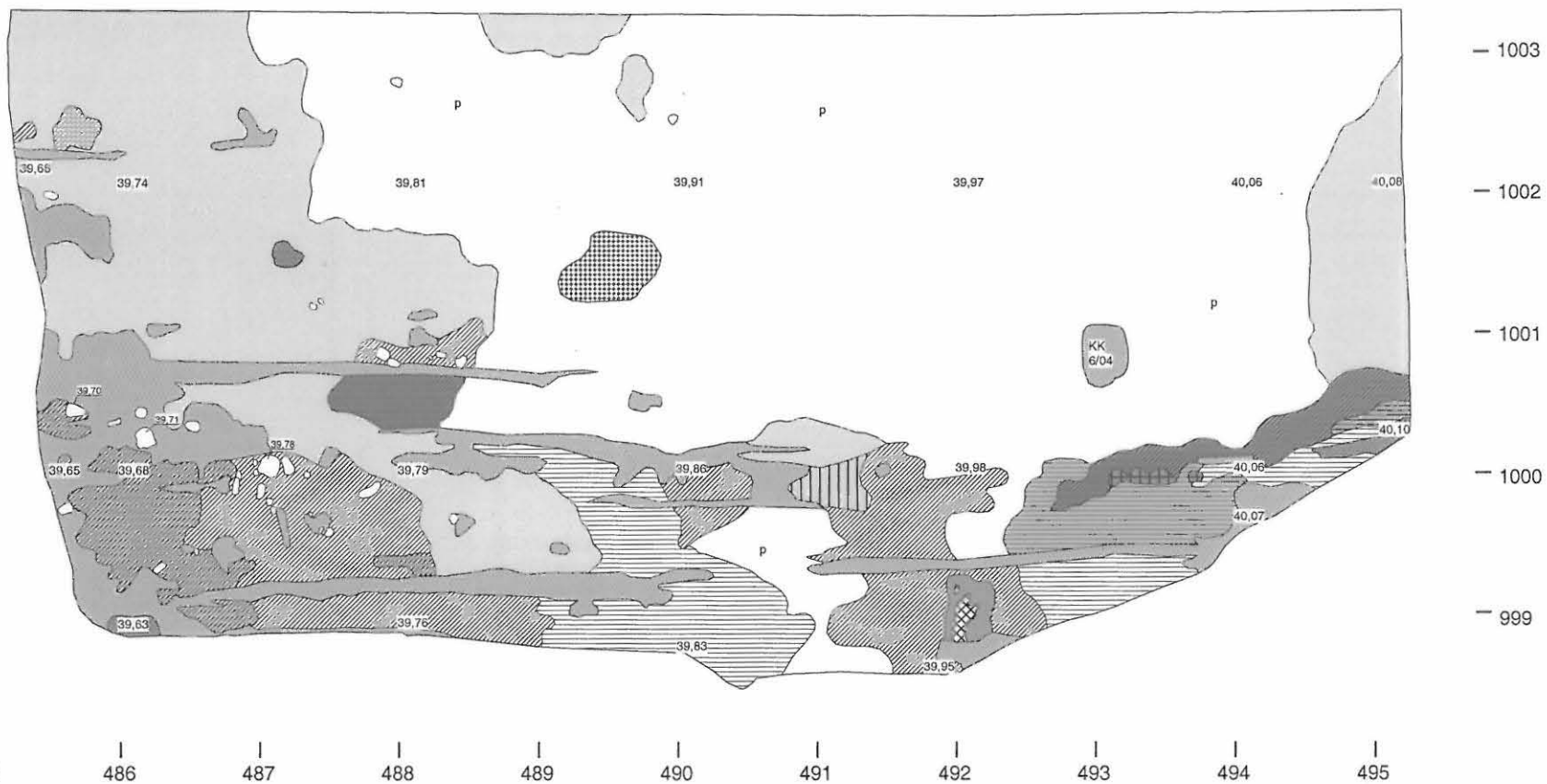

1 m

Korkeudet ovat m mpy

Nep

ASKOLA KOTOPELTO-KUOPPAMÄKI

K. Vuoristo 2004

Alue 1, eteläosa

Taso 2

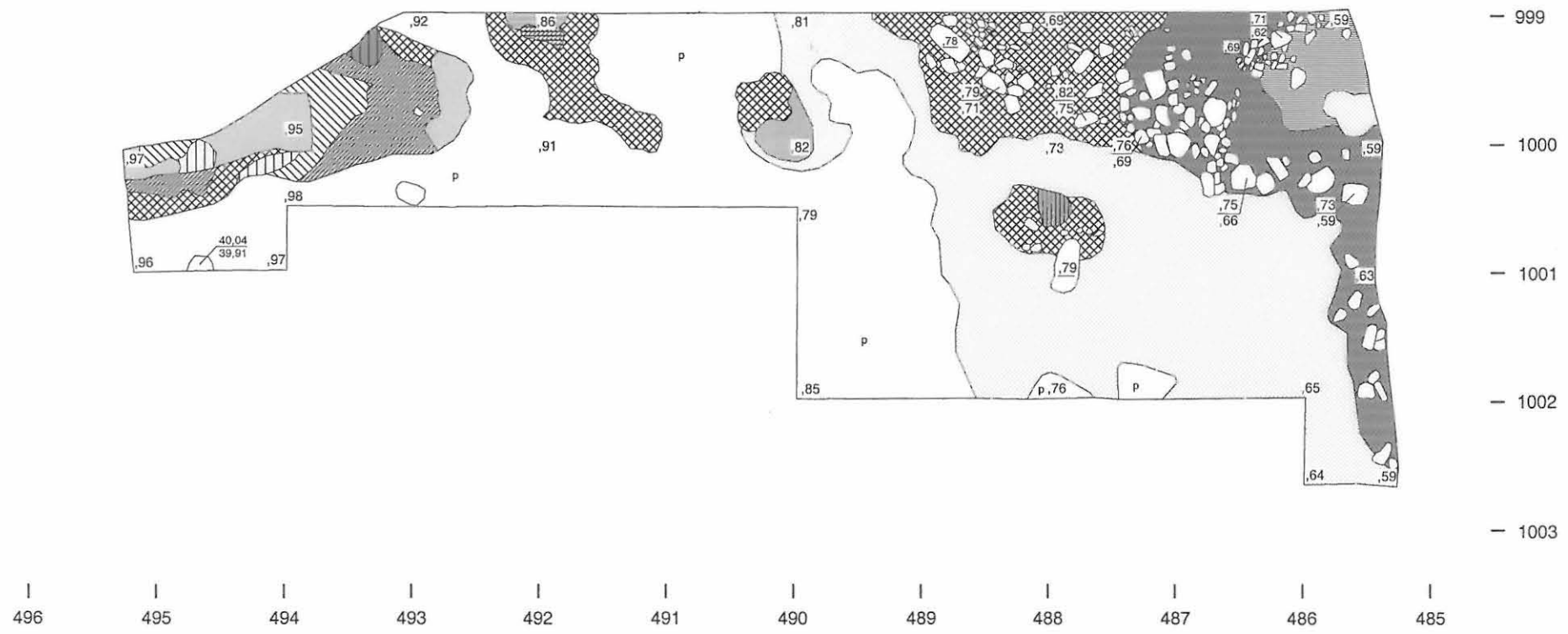
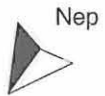
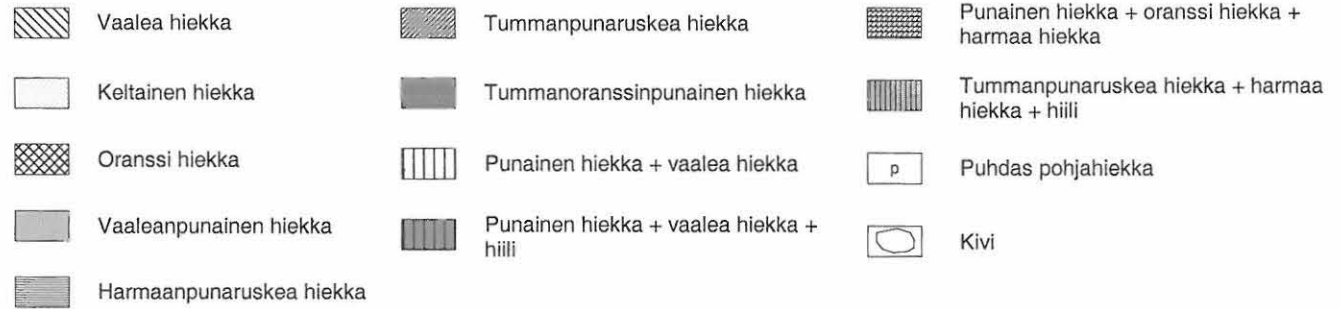
Piirt. ja digit. A. Lempiäinen

MK 1:50

1 m

Korkeudet ovat m mpy.
Korkeuslukujen pääluku on 39,
ellei toisin mainita.

ASKOLA KOTOPELTO-KUOPPAMÄKI

K. Vuoristo 2004

Alue 1, eteläosa

Taso 3

Piirt. ja digit. A. Lempiäinen

MK 1:50

1 m

Korkeudet ovat m mpy.
Korkeuslukujen pääluku on 39,
ellei toisin mainita.

Vaalea hiekka

Oranssi hiekka

Punaruskea hiekka

Vaaleanpunaruskea hiekka

Tummanoranssinpunainen hiekka

Vaalea hiekka + oranssi hiekka

Punainen hiekka + noki

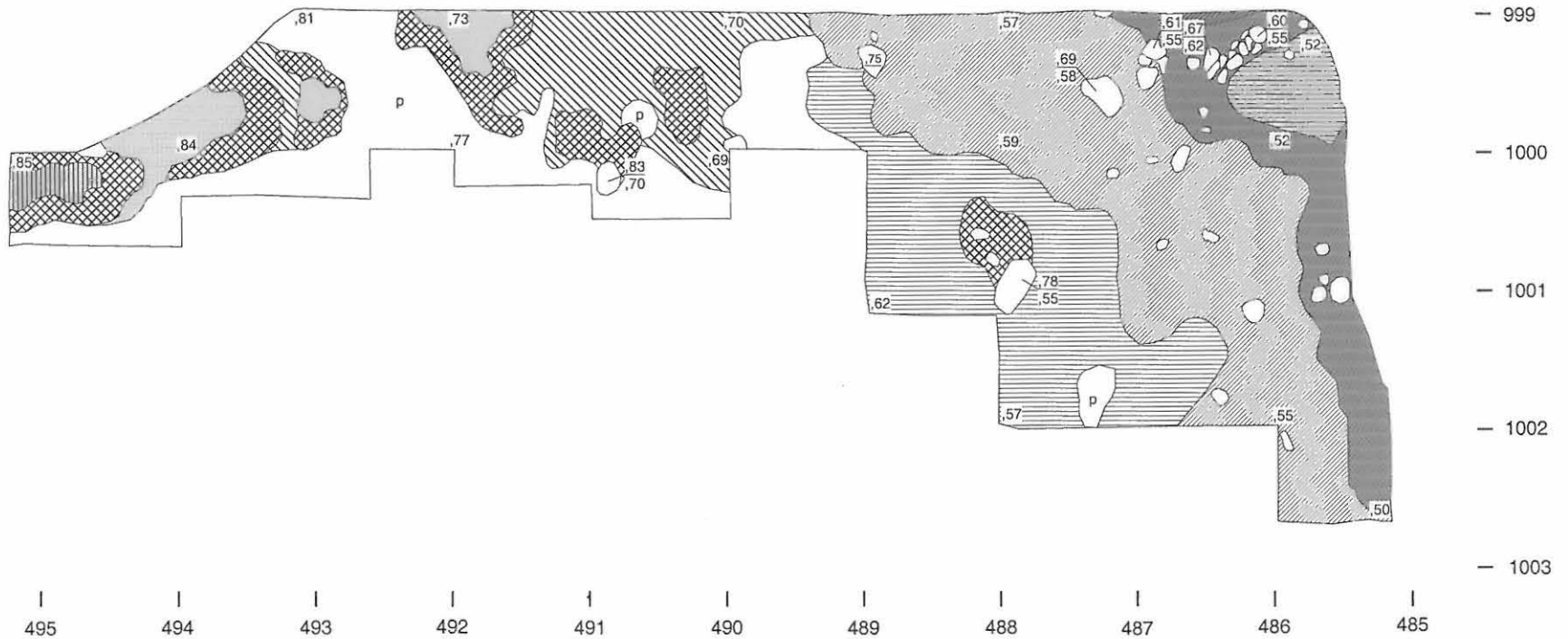
Punaruskea hiekka + noki

Tummanpunaruskea hiekka + noki + hiili

Puhdas pohjahiekka

Puhdas pohjahiekka + vaalea hiekka

Kivi

ASKOLA KOTOPELTO-KUOPPAMÄKI

K. Vuoristo 2004

Alue 1, eteläosa

Taso 4

Piirt. ja digit. A. Lempiäinen

MK 1:50

1 m

Vaalea hiekka

Vaaleanruskea hiekka

Punaruskea hiekka + harmaa hiekka + noki

Keltainen hiekka

Punaruskea hiekka

Puhdas pohjahiekka

Oranssi hiekka

Vaaleanpunaruskea hiekka

Puhdas pohjahiekka + vaalea hiekka

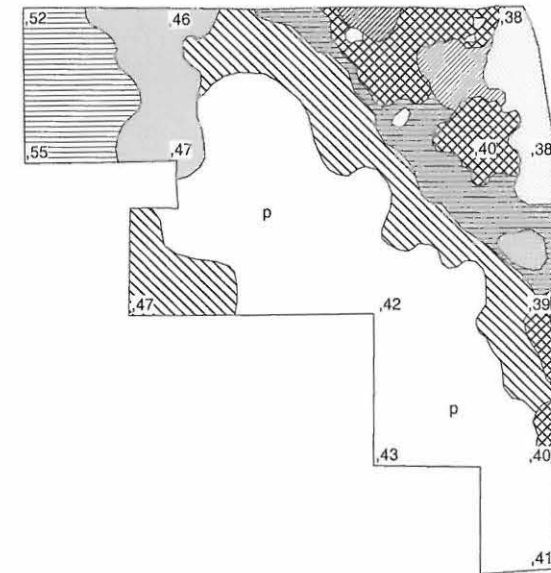
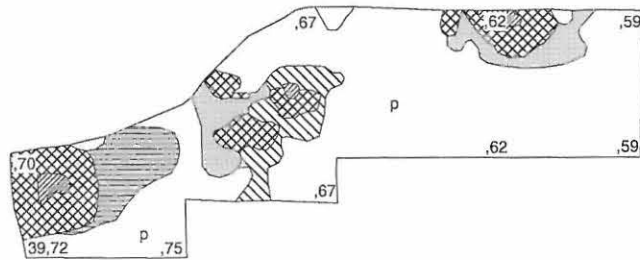
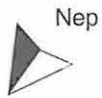
Vaaleanoranssi hiekka

Punaruskea hiekka + noki

Kivi

Korkeudet ovat m mpy.

Korkeuslukujen pääluku on 39.

ASKOLA KOTOPELTO-KUOPPAMÄKI

K. Vuoristo 2004

Alue 1, eteläosa

Taso 5

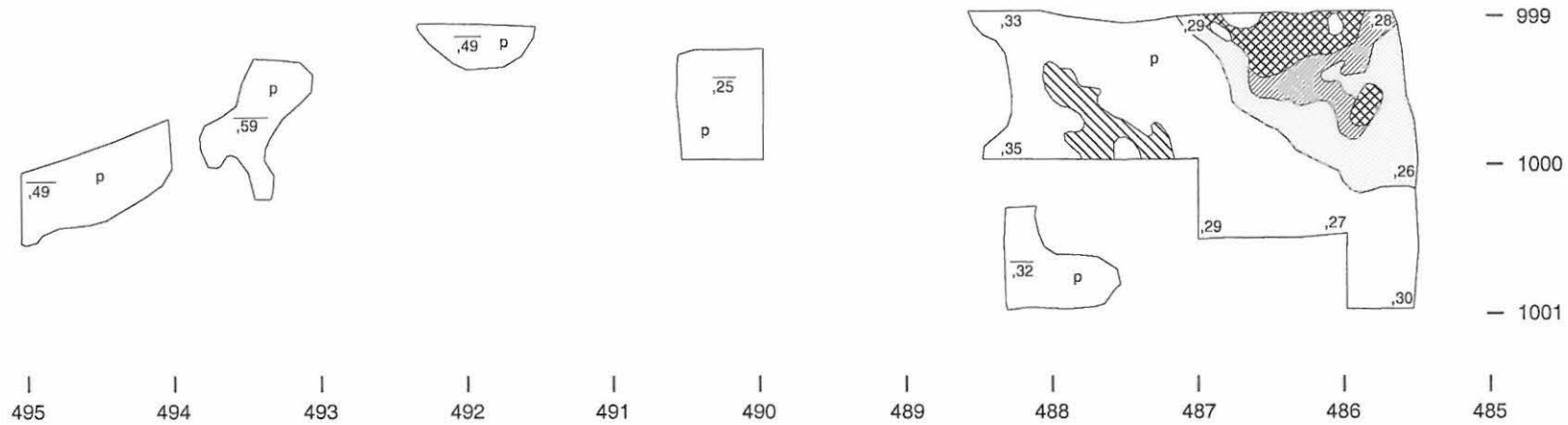
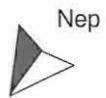
Piirt. ja digit. A. Lempiäinen

MK 1:50

1 m

Korkeudet ovat m mpy.
Korkeuslukujen pääluku on 39.

ASKOLA KOTOPELTO-KUOPPAMÄKI

K. Vuoristo 2004

Alue 1, eteläosa
Pohjavaaitukset
Piirt. ja digit. A. Lempiäinen

MK 1:50

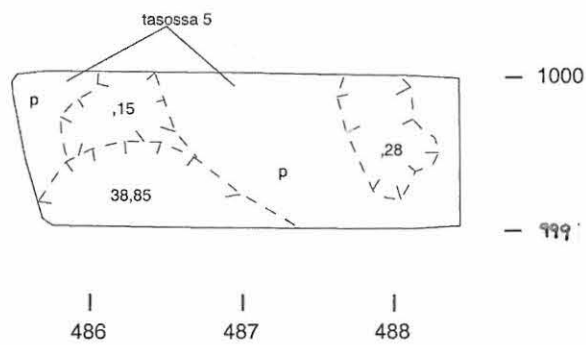
1 m

Korkeudet ovat m mpy.
Korkeuslukujen pääluku on 39,
ellei toisin mainita.

Nep

p Puhdas pohjahiekka

ASKOLA KOTOPELTO-KUOPPAMÄKI

K. Vuoristo 2004

Alue 1, länsiosa

Taso 2

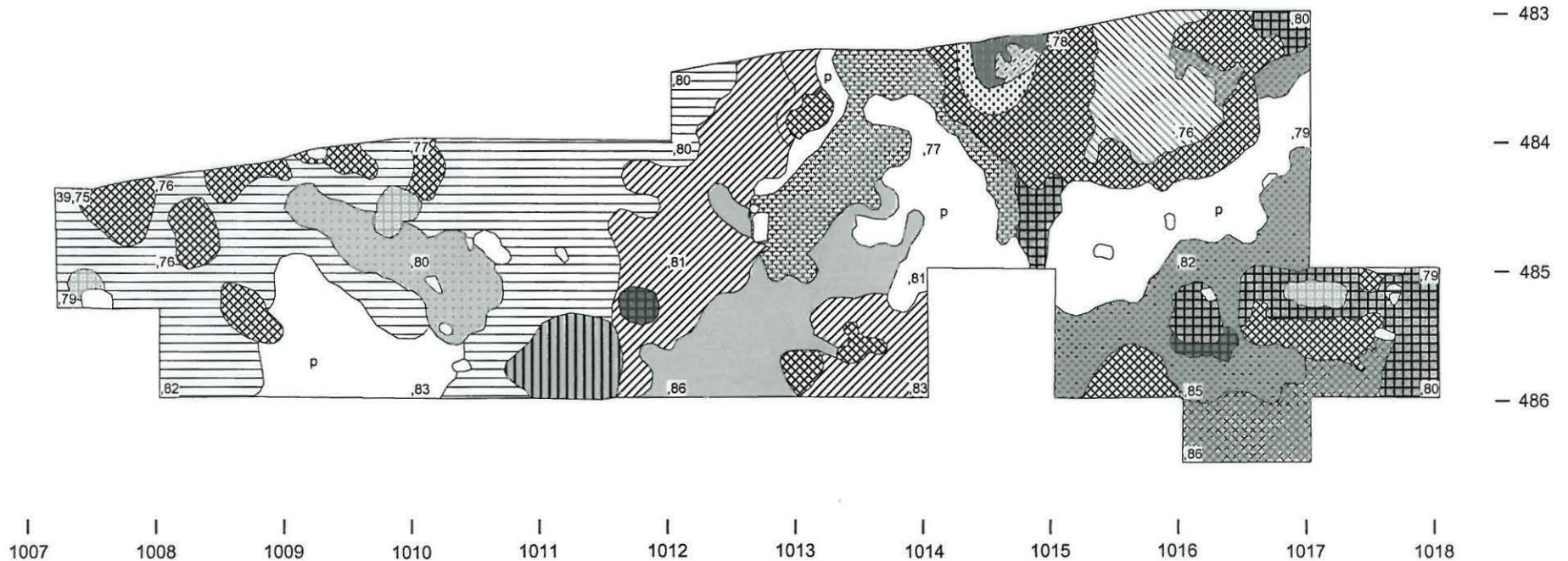
Piirt. ja digit. A. Lempiäinen

MK 1:50

1 m

Korkeudet ovat m mpy.
Korkeuslukujen pääluku on 39.

ASKOLA KOTOPELTO-KUOPPAMÄKI

K. Vuoristo 2004

Alue 1, länsiosa

Taso 3

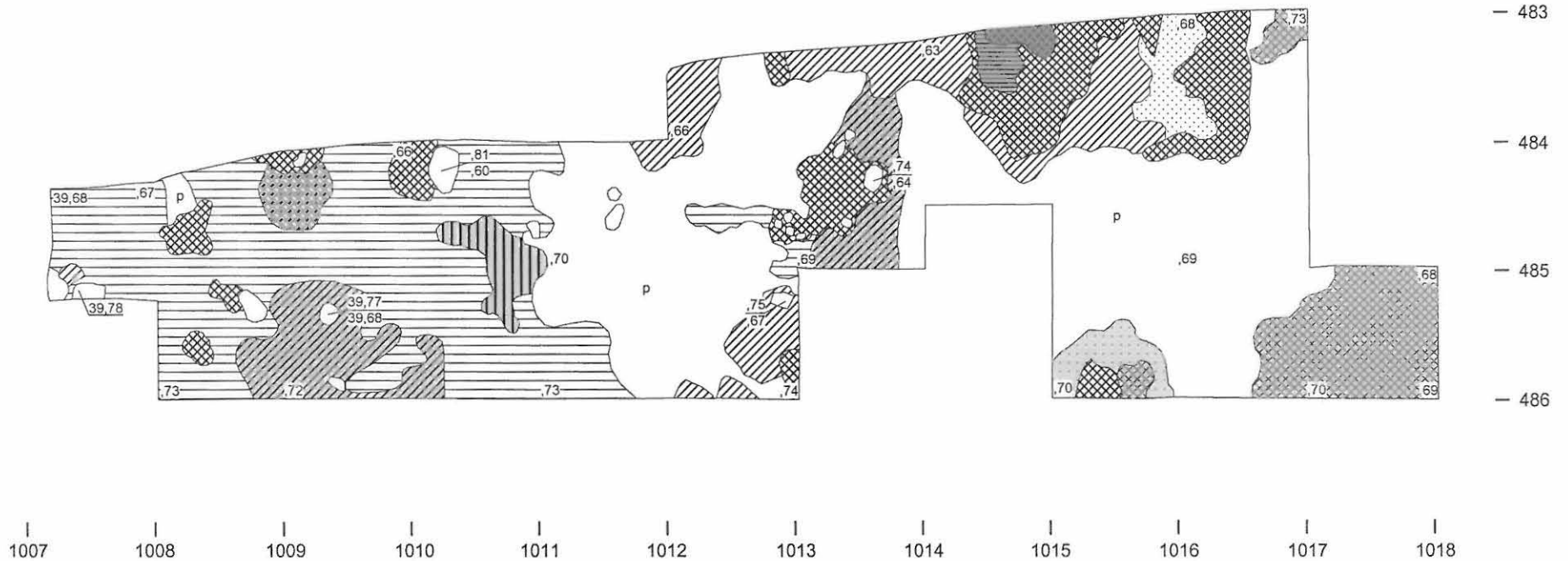
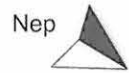
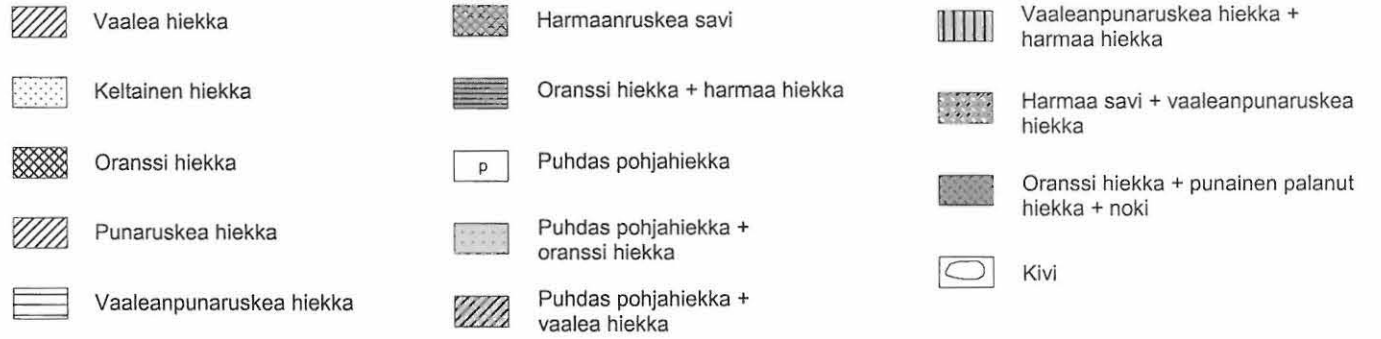
Piirt. ja digit. A. Lempiäinen

MK 1:50

1 m

Korkeudet ovat m mpy.
Korkeuslukujen pääluku on 39.

ASKOLA KOTOPELTO-KUOPPAMÄKI

K. Vuoristo 2004

Alue 1, länsiosa

Taso 4

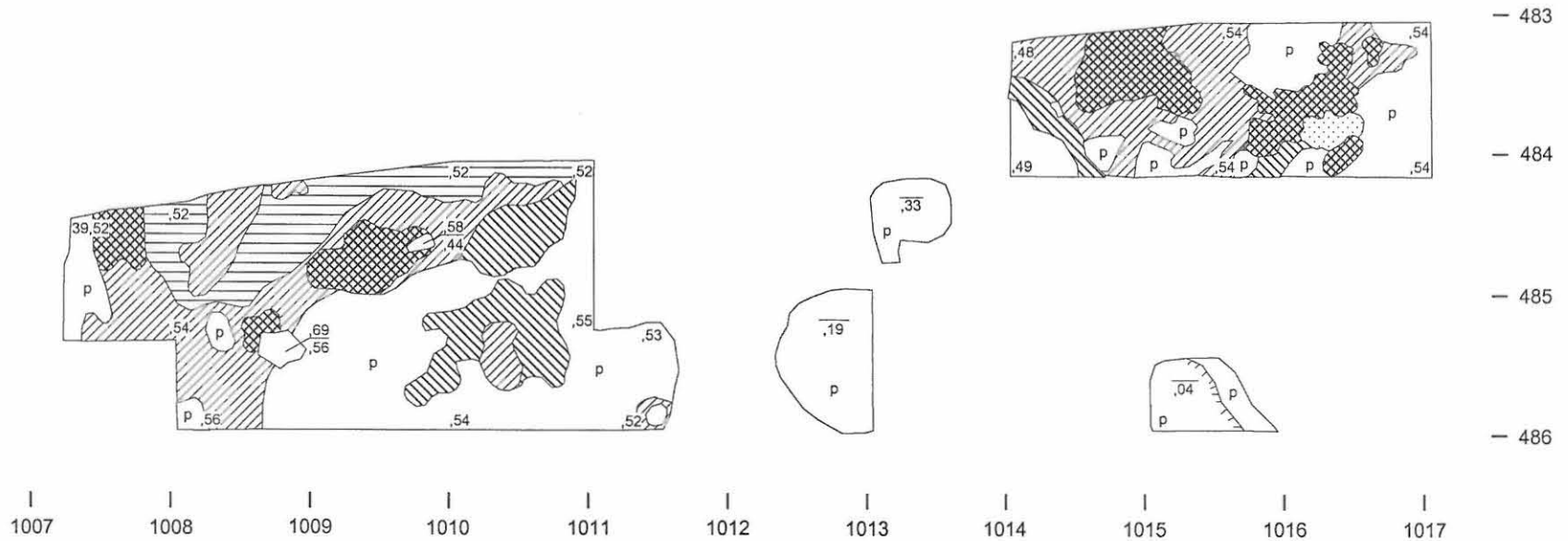
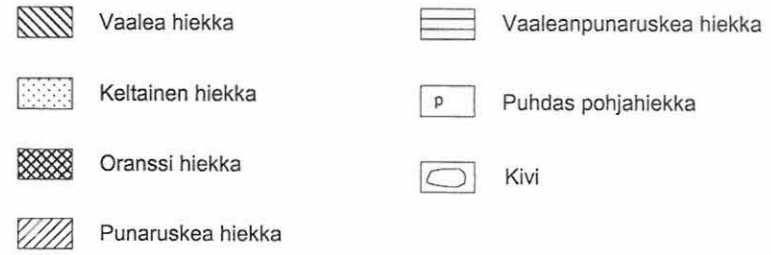
Piirt. ja digit. A. Lempiäinen

MK 1:50

1 m

Korkeudet ovat m mpy.
Korkeuslukujen pääluku on 39.

ASKOLA KOTOPELTO-KUOPPAMÄKI

K. Vuoristo 2004

Alue 1, länsiosa

Taso 5

Piirt. ja digit. A. Lempiäinen

MK 1:50

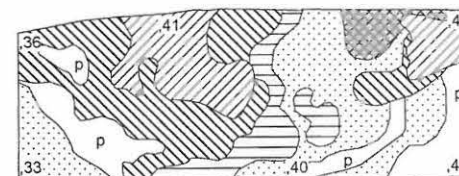
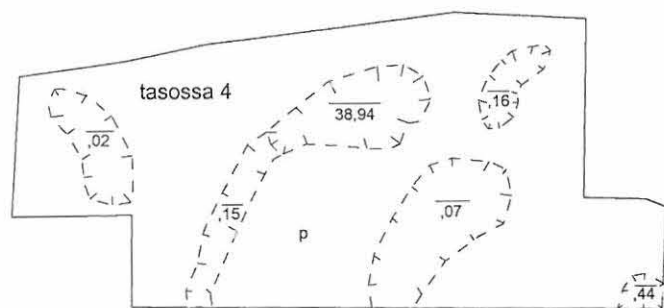

1 m

Korkeudet ovat m mpy.
Korkeuslukujen pääluku on 39,
ellei toisin mainita.

	Vaalea hiekka		Puhdas pohjahiekka + vaalea hiekka
	Keltainen hiekka		Puhdas pohjahiekka
	Punaruskea hiekka		
	Harmaa savi		

— 483

— 484

— 485

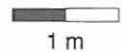
— 486

1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017

ASKOLA KOTOPELTO-KUOPPAMÄKI

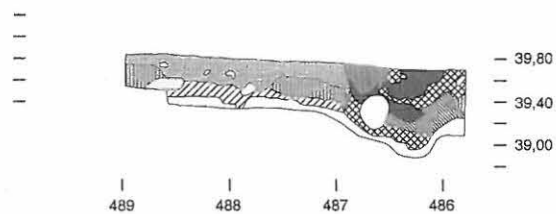
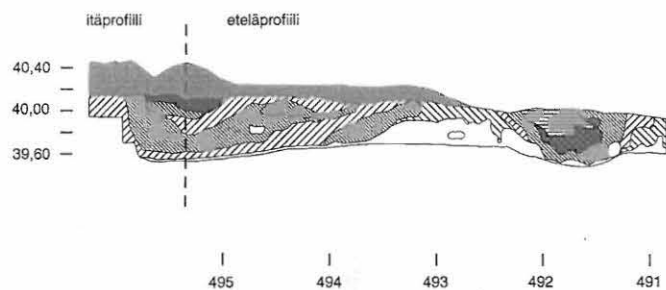
K. Vuoristo 2004

Alue 1
 Etelä- ja itäprofiilit
 Piirt. ja digit. A. Lempiäinen
 MK 1:50

Korkeudet ovat m mpy.

	Vaalea hiekka		Vaaleanpunaruskea hiekka		Tummanpunaruskea hiekka + noki + hiili		Puhdas pohjahiekka
	Keltainen hiekka		Peltomulta		Punaruskea hiekka + harmaa hiekka + noki + hiili		Kivi
	Oranssi hiekka		Vaalea hiekka+ puhdas pohjahiekka		Oranssi hiekka + harmaa hiekka + ruskea hiekka + noki + hiili		
	Vaaleanoranssi hiekka		Oranssi hiekka + noki		Oranssi hiekka + ruskea hiekka + noki + hiili		
	Punaruskea hiekka		Punaruskea hiekka + noki		Punaruskea hiekka + palanut vaaleanpunainen hiekka + noki + hiili		

ASKOLA KOTOPELTO-KUOPPAMÄKI

K. Vuoristo 2004

Alue 1, länsiosa
Pohjavaaitukset
Piirt. ja digit. A. Lempiäinen

MK 1:50

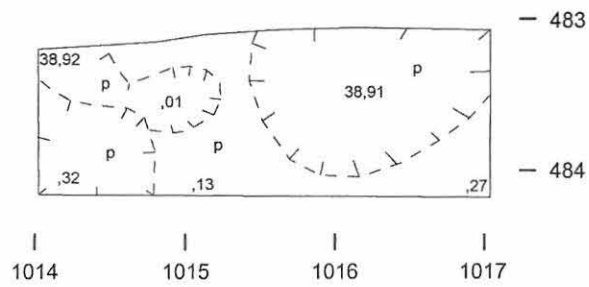

1 m

Korkeudet ovat m mpy.
Korkeuslukujen pääluku on 39,
ellei toisin mainita.

p Puhdas pohjahiekka

ASKOLA KOTOPELTO-KUOPPAMÄKI

K. Vuoristo 2004

Alue 1 (1015/485)
Itäprofiili
Piirt. N. Närväinen
Digit. A. Lempiäinen

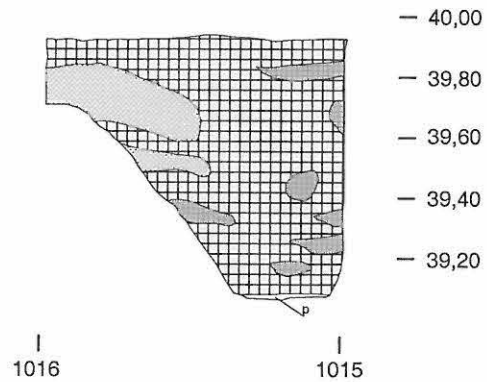
MK 1:25

1 m

Korkeudet ovat m mpy.

- Harmaa hiekka
- Ruskea hiekka
- Savi
- Puhdas pohjahiekka

ASKOLA KOTOPELTO-KUOPPAMÄKI

K. Vuoristo 2004

Alue 1 (1013/485)
Pohjoisprofiili
Piirt. N. Närväinen
Digit. A. Lempiäinen

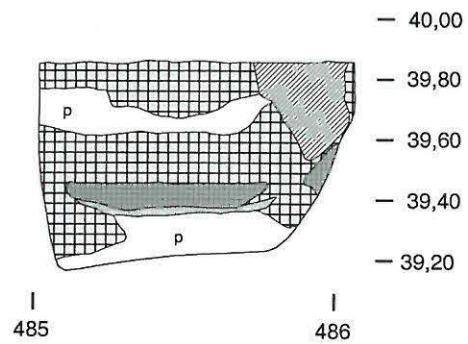
MK 1:25

1 m

Korkeudet ovat m mpy.

- Harmaa hiekka
- Ruskea hiekka
- Punaruskea hiekka
- Puhdas pohjahiekka
- Ruosteen värjäämä pohjahiekka

Negat.nro 135713
Alueen 1 pohjoisosassa tasossa 1. Koillisesta.

Negat.nro 135714
Alueen 1 pohjoisosassa tasossa 1. Lounaasta.

Negat.nro 135716
Alue 1 tasossa 1. Luoteesta.

Negat.nro 135726
Alue 2 peltomullanpoiston jälkeen tasossa 1. Etelästä.

Kuv. K. Vuoristo

Neg.nro 135710
Alueen 1 eteläosa tasossa 1. Koillisesta.

Neg.nro 135711
Alueen 1 eteläosa tasossa 1. Lounaasta.

Negat,nro 135712
Alue 1, palaneen hiekan ja nokimaan
sekainen liikamaa-alue ruudussa
1002/492. Taso 1. Kaakosta

Neg.nro 135717
Alueen 1 eteläosa tasossa 2. Koillisesta.

Neg.nro 135721
Alue 1, eteläosan koilliskulman likamaa-alueet
tasossa 2. Koillisesta.

Negat,nro 135720
Alue 1, eteläosan lounaiskulman kiveys ja likamaa-alue tasossa 2.
Lounaasta.

Neg.nro 135719
Alueen 1 eteläosa tasossa 2. Lounaasta.

Negat.nro 135727
Alueen 1 eteläosa tasossa 3. Koillisesta.

Negat.nro 135728
Alueen 1 eteläosa tasossa 3. Lounaasta.

Negat,nro 135731
Alueen 1 eteläosan itäpuoli tasossa 4. Koillisesta.

Negat.nro 135732
Alueen 1 eteläosan länsipuoli tasossa 4. Lounaasta.

Kuv. K. Vuoristo

Negat.nro 135737
Alueen 1 eteläosan länsipuoli tasossa 5.
Kaakosta.

Negat.nro 135738
Alueen 1 eteläosa. Likamaa-alue ruuduissa
999/485-486 tasossa 5. Kaakosta.

Negat.nro 135739-135740 ja 135742
Alue 1, eteläprofiili linjalla 999/491-495. Lännestä itään. Pohjoisesta.

Negat.nro 135722
Alueen 1 länsiosa tasossa 2. Kaakosta.

Negat.nro 135723
Alueen 1 länsiosa tasossa 2. Luoteesta.

Negat.nro 135724
Alueen 1 länsiosan koilliskulman likamaa-
alueet. Koillisesta.

Kuv. K. Vuoristo

Negat.nro 135729
Alueen 1 länsiosa tasossa 3. Luoteesta.

Negat.nro 135730
Alueen 1 länsiosa tasossa 3. Kaakosta.

Negat.nro 135733
Alueen 1 länsiosan eteläpuoli tasossa 4.
Luoteesta.

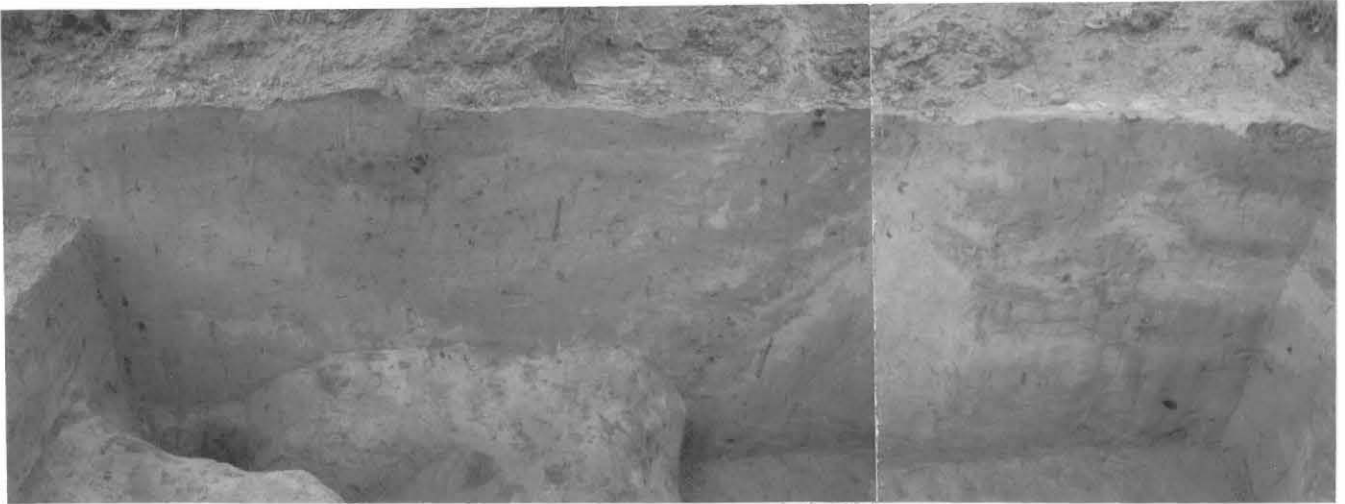

Negat.nro 135736
Alueen 1 länsiosan pohjoispuoli tasossa 4. Kaakosta.

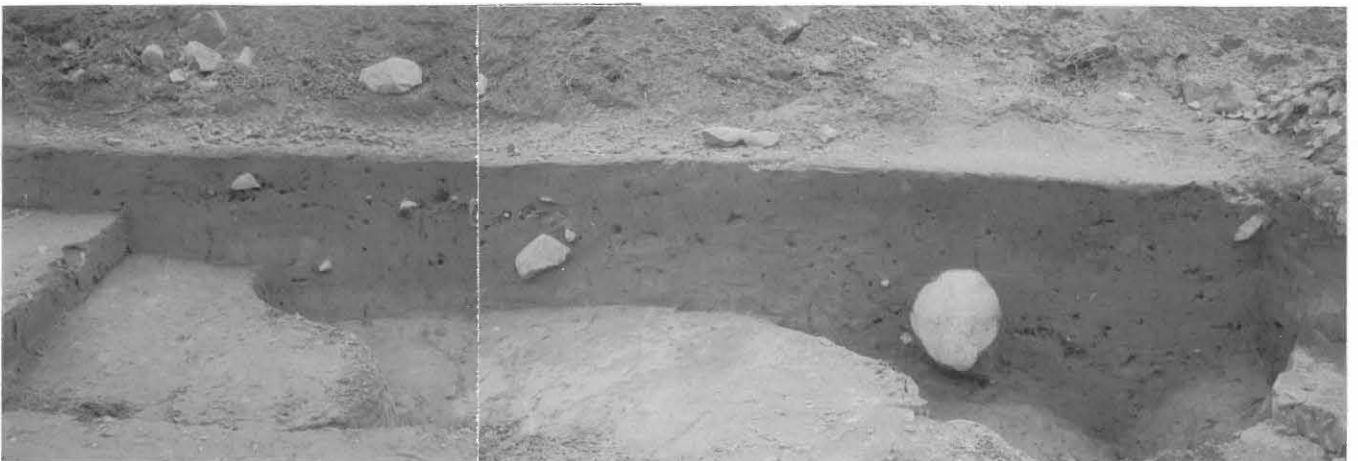

Negat.nro 135743
Alueen 1 länsiosa (1014-1017/483) tasossa 5. Kaakosta.

Kuv. K. Vuoristo

Negat.nro 135746-135747
Alue 1, länsiprofiili linjalla 1014-1017/483. Etelästä pohjoiseen. Idästä.

Negat.nro 135744-135745
Alue 1, eteläprofiili linjalla 999/486-489. Idästä länteen. Pohjoisesta.

Negat.nro 135734
Alue 1, liikamaa-alueen luoteisprofiili
ruudussa 1012/485. Kaakosta.

Negat.nro 135735
Alue 1, liikamaa-alueen koillisprofiili
ruudussa 1015/485. Lounaasta.

Negat.nro 135715
Työkuva. Alueen 1 tasoa 1 putsataan.
Länneestä.

Negat.nro 135725
Työkuva. Alueen 1 eteläosan kerrosta 2
kaivetaan. Kaivamassa Jani Jokinen, Lassi
Närväinen, Kerikko Nordqvist, Hanna Kelola
ja Ninni Närväinen. Koillisesta.

Askola Kotopelto Kuoppamäki KM 35021

Luuaineisto koostuu kokonaan palaneista luista. Luita on 1640 fragmenttia ja ne painavat 196,70 grammaa. Valtaosa luista on hyvin palaneita, eikä joukossa ole kuin muutama kappale (31 fragmenttia, 9,60 grammaa) jotka eivät ole aivan kauttaaltaan valkoiseksi palaneita. Aineisto on hyvin fragmentoitunutta ja valtaosa siitä (1292 fragmenttia/58,10 grammaa) muodostuu alle 1 cm kokoisista katkelmista. Luumateriaalista tunnistettiin yhteensä 192 fragmenttia, jotka painoivat 76,60 grammaa. Analyysi suoritettiin Helsingin yliopiston luonnontieteellisen keskusmuseon vertailukokoelmissa. Tunnistetut fragmentit ovat peräisin seuraavista lajeista.

Laji	Kpl	Paino	MNI
Mammalia (nisäkkäät)			
<i>Vulpes vulpes</i> (kettu)	2	0,5	1
<i>Alces alces/Rangifer tarandus</i> (hirvi/peura)	2	1,20	1
<i>Castor fiber</i> (majava)	1	1,20	1
<i>Lepus timidus</i> (jänis)	1	0,30	1
<i>Phoca hispida</i> (norppa)	7	8,40	1*
Phocidae sp (hylkeet)	35	26,9	2*
Carnivora (lihansyöjät)	4	0,10	
Ungulata (märehtijät)	2	1,40	
Mammalia (phocidae/castoridae)	2	1,0	
Mammalia (nisäkkäät)	67	24,10	
Mesomammalia (keskikokoiset nisäkkäät)	20	4,30	
Megamammalia (isokokoiset nisäkkäät)	4	6,9	
Pisces (kalat)			
<i>Esox lucius</i> (hauki)	14	0,30	2
<i>Rutilus rutilus</i> (särki)	3	0,10	2
Teleostei (luukalat)	34	0	
Indet.	1448	120,1	

* Aineistossa on jäänteitä vähintään kahden hylkeen luustosta, näitä luita ei kuitenkaan voitu tunnistaa kuuluvaksi juuri norpan luustoon, kyseessä voi siis olla toinenkin hyljelaji (harmaahylje), vaikka sitä ei lajilleen kyettykään tunnistamaan.

Nisäkkäät

Tutkittu aineisto muodostuu pääosin hylkeen luista. Ancyclus-järvivaiheessa itämeren hyljelajeihin kuuluivat harmaahylje (*Halicoerus grypus*) ja norppa (*Phoca hispida*). Ne sopeutuivat paikallisesti makean veden oloihin ja niitä metsästettiin yleisesti läpi koko mesolitikumin. Grönlannihylje (*Phoca groenlandica*) puolestaan levisi itämeren alueelle vasta kivikauden loppupuolella (Storå 2001). Hylkeen luita verrattiin analyysivaiheessa sekä norpan että harmaahylkeen luustoihin. Harmaahylkeen luut ovat yleisesti ottaen robustimpia kuin norpan ja joissain tapauksissa ne myös eroavat morfologialtaan (Storå 2001). Kaikki lajilleen tunnistetut hylkeenluut tässä aineistossa ovat norppaa, mutta on mahdollista että materiaalissa on myös harmaahylkeen luita. Tunnistetut luuelementit ovat pääosin peräisin raajojen luista, mutta myös yksi pääkallon luu ja yksi selkänikama tunnistettiin. Aineistossa on jäänteitä vähintään kahdesta eri hylkeestä sillä materiaalissa oli kaksi kappaletta vasemmanpuoleisen viidennen jalkapöydänluun distaaliosaa (*Mt V dist.fr. sin.*). Koska muut osat ruhosta ovat ehkä niin fragmentoituneita, että niitä ei ole kyetty tunnistamaan (ts. ne on tunnistettu nisäkkäiden luiksi) on ruhon osien esiintymisestä asuinpaikalla vaikea sanoa mitään varmaa. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että ainakin hylkeet on saatettu tuoda asuinpaikalle kokonaisina, sillä aineistossa oli kallon luita.

Aineistossa on vähäisesti jäänteitä maanisäkkäistä, mikä on tyypillistä mesoliittisille aineistoille (Ukkonen 2001). Vain muutamat katkelmat kertovat, että kettua, hirveä tai peuraa, majavaa ja jänistä hyödynnettiin tavalla tai toisella. Tunnistetut ketun, hirven tai peuran ja jäniksen luut ovat peräisin raajoista. Aineistossa on yksi majavan alaleuan katkelma.

Valtaosa tunnistettua materiaalia on niin fragmentoitunutta, että siitä puuttuivat sellaiset morfologiset piirteet, jotka mahdollistavat lajimäärityksen. Ne voi kuitenkin tunnistaa nisäkkäiden luiksi. Silloin kun se oli mahdollista, ne jaettiin tarkemmin iso- ja keskikokoisten nisäkkäiden luiksi. Nämä luut ovat todennäköisesti peräisin tunnistetuista lajeista. Katkelmat muodostuvat pääosin kallon-, pitkien putkiluiden, kämmen- ja jalkapöydän- sekä sormi- ja varvasluiden fragmenteista. Myös selkänikamia on aineistossa varsin runsaasti. Lukuun ottamatta kalloa, pitkiä putkiluita ja nikamia, ovat edellä mainitut luut peräisin muista lajeista kuin hirvestä tai peurasta, sillä näiden lajien alaraajojen luut on merkitty märehitijöiden luiksi. Materiaalissa on neljä hammasjuurta, jotka ovat peräisin joltakin lihansyöjältä.

Tunnistettujen luiden joukossa on sekä luutuneita että luutumattomia luita, ainakin toinen hyljeksilö on ollut vielä kasvuvaiheessa.

Kalat

Aineistossa on melko vähän kalojen luita. Eniten tunnistettiin hauen luita, pääasiassa päänluita, mutta myös evätukia (*lepidotrichia*). Vasemmanpuoleisen hammasluun (*dentale sin.*) perusteella aineistossa on jäänteet vähintään kahdesta hauesta. Hauen luut säilyvät erittäin hyvin, sillä ne ovat hyvin tiiviitä ja ne on myös helppo tunnistaa morfologisesti. Voi olla, että hauen merkittävä osuus monissa kivikautisissa aineistossa johtuu juuri tästä seikasta. On tietenkin mahdollista, että haukea on pidetty hyvänä ruokakalana. Materiaalissa oli myös muutama särjen luu. Vasemmanpuoleisen nieluhampan (*Os pharyngeum sin.*) esiintymisen perusteella aineistossa on jäänteet kahdesta särjestä. Suuriosa tunnistetuista kalan luista oli ruotojen tai evätukien (*costa/lepidotrichia*)

katkelmia ja vähäisemmin nikamien katkelmia. Ne olivat niin fragmentaarisia, että niitä ei voinut tunnistaa lajilleen.

Yhteenveto

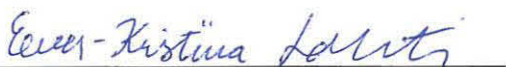
Tutkittu luuaineisto antaa käsityksen pyyntiyhteisöstä, joka on hyödyntänyt ympäristön resursseja verrattain monipuolisesti. Tämän materiaalin perusteella voisi sanoa, että yhteisö nojasi pääosin hylkeenpyyntiin, mutta koska asuinpaikkaa ei tutkittu kokonaan ja koska joukossa on myös muiden nisäkkäiden luita, on luultavaa että myös maanisäkkäät näyttelivät merkittävää roolia ravintoketjussa. Ravintoa on täydennetty kalastamalla ainakin haukea ja särkeä. Kalojen luita on kuitenkin aineistossa melko vähän. Aineistosta ei tunnistettu yhtään linnun luuta. Lintujen puuttuminen aineistosta onkin ehkä selitettävissä asutuksen vuodenajalla. Ehkä kyseessä on talvipaikka, jolloin muuttavia lintulajeja ei ole ollut saatavilla tai sitten kohde ei ole ollut linnustukseen muutoin sopiva.

Lähteet:

Storå, Jan 2001. Reading Bones. Stone Age Hunters and Seals in the Baltic. *Stockholm Studies in Archaeology* 21. Stockholm.

Ukkone Pirkko 2001: *Shaped by the Ice Age. Reconstructing the history of mammals in Finland during the Late Pleistocene and Early Holocene*. Helsinki.

Helsingissä 10.3.2005

Eeva-Kristiina Lahti FM osteoarkeologi

Askola Kotopelto Kuoppamäki K. Vuoristo 2004

ALUEEN NIMI	KRS	X	Y	MAARA	PAINO	Määritetty laji	Luu	s/d	Eriytistä	Kpl	väri	Koko
1	1	999	489	1	0,20	Mammalia	Vertebra fr.			1	1	2
1	1	999	486	1	0,40	Mesomammalia	Phal. 2 dist.fr.			1	1	2
1	1	999	488	1	0,70		frag. indet.			1	1	2
1	1	999	491	1	0,10	Esox lucius	Dentale	sin.	*	1	2	1
1	1	999	491	1	0,00	Teleostei	Vertbra fr.			1	2	1
1	1	999	491	3	0,00	Teleostei	Costa/lepidotrichia			3	2	1
1	1	999	485	1	0,00		frag. indet.			1	2	1
1	1	999	486	9	0,30		frag. indet.			9	2	1
1	1	999	487	15	1,20		frag. indet.			15	2	1
1	1	999	488	33	1,60		frag. indet.			33	2	1
1	1	999	489	1	0,00		frag. indet.			1	2	1
1	1	999	490	4	0,60		frag. indet.			4	2	1
1	1	999	491	19	1,00		frag. indet.			19	2	1
1	1	999	494	4	0,20		frag. indet.			4	2	1
1	1	999	488	1	0,10	Mammalia	Cartilago costalis			1	2	2
1	1	999	490	1	0,30	Mammalia	Cranium fr			1	2	2
1	1	999	487	2	1,20	Mammalia	Ossa longa			2	2	2
1	1	999	487	2	0,60	Mammalia	Vertebra fr.			2	2	2
1	1	999	487	1	1,20	Phoca hispida	Femur, facies patellaris	sin.	*	1	2	2
1	1	999	488	1	0,80	Phoca hispida	Mt I prox.fr.	sin.	*luutumaton epifyysi	1	2	2
1	1	999	487	1	1,80	Phocidae	Femur, condylus med. tai lat.			1	2	2
1	1	999	491	1	0,30	Vulpes vulpes	Mc/mt dist. fr.			1	2	2
1	1	999	486	5	2,20		frag. indet.			5	2	2
1	1	999	487	1	0,80		frag. indet.			1	2	2
1	1	999	487	2	0,80		frag. indet.			2	2	2
1	1	999	491	1	0,20		frag. indet.			1	2	2
1	1	999	492	2	0,20		frag. indet.			2	3	1
1	1	999	488	1	0,00	Vulpes vulpes	Mt II prox. fr.	dex	*	1	2	2
1	1	1000	489	1	0,00		frag. indet.			1	1	1
1	1	1000	491	4	0,10		frag. indet.			4	1	1
1	1	1000	493	1	2,30	Phocidae	Mt II prox. fr.	dex		1	1	2
1	1	1000	486	7	0,50		frag. indet.			7	2	1
1	1	1000	488	5	0,60		frag. indet.			5	2	1
1	1	1000	490	6	0,30		frag. indet.			6	2	1
1	1	1000	494	13	1,30		frag. indet.			13	2	1
1	1	1000	495	6	0,60		frag. indet.			6	2	1
1	1	1000	495	1	1,00	Alces alces/Rangifer tarandus	Os sesamoid			1	2	2
1	1	1000	494	1	0,40	Mammalia	Vertebra fr.			1	2	2
1	1	1000	485	1	0,80	Megamammalia	Vertebra fr.			1	2	2
1	1	1000	487	1	0,40	Mesomammalia	Sternum fr.			1	2	2
1	1	1000	485	1	0,30		frag. indet.			1	2	2
1	1	1000	487	11	1,80		frag. indet.			11	2	2
1	1	1000	489	1	1,70		frag. indet.			1	2	2
1	1	1001	486	1	1,30	Mammalia	Vertebra caudalis fr.			1	1	2
1	1	1001	485	4	0,40		frag. indet.			4	2	1
1	1	1001	486	5	0,20		frag. indet.			5	2	1
1	1	1002	485	3	0,40		frag. indet.			3	2	1
1	1	1007	484	9	1,10		frag. indet.			9	2	1
1	1	1007	485	2	0,00		frag. indet.			2	2	1
1	1	1007	485	1	0,40	Phocidae	Phal.3 prox.fr.			1	2	2
1	1	1008	485	1	0,00	Esox lucius	Articulare	dex	*	1	1	1

Askola Kotopelto Kuoppamäki K. Vuoristo 2004

ALUEEN-NIMI	KRS	X	Y	MAARA	PAINO	Määritetty laji	Luu	s/d	Eriyistä	Kpl	väri	Koko
1	1	1008	485	1	0,10	Rutilus rutilus	Os pharyngeum inferior	dex	*	1	1	2
1	1	1008	486	1	0,80		frag. indet.			1	1	2
1	1	1008	484	1	0,00	Rutilus rutilus	Os pharyngeum inferior	sin.	*	1	2	1
1	1	1008	484	11	0,50		frag. indet.			11	2	1
1	1	1008	485	20	1,80		frag. indet.			20	2	1
1	1	1008	485	1	0,30	Mammalia	Vertebra fr.			1	2	2
1	1	1008	485	1	0,60	Phocidae	Phal. dist.fr.			1	2	2
1	1	1008	485	3	1,70		frag. indet.			3	2	2
1	1	1008	485	1	0,00		frag. indet.			1	3	1
1	1	1009	484	1	0,00	Esox lucius	Articulare	sin.	*	1	2	1
1	1	1009	484	45	1,40		frag. indet.			45	2	1
1	1	1009	485	4	0,30		frag. indet.			4	2	1
1	1	1009	484	1	1,20	Castor fiber	Mandibula/processus articularis	sin.	*	1	2	2
1	1	1009	484	1	0,20	Esox lucius	Dentale			1	2	2
1	1	1009	484	2	0,60	Mammalia	Cranium			2	2	2
1	1	1009	484	1	0,20	Mammalia	Vertebra fr.			1	2	2
1	1	1009	485	1	1,30	Mammalia	Vertebra fr.			1	2	2
1	1	1009	484	5	1,80		frag. indet.			5	2	2
1	1	1009	485	3	0,90		frag. indet.			3	2	2
1	1	1009	485	1	0,30		frag. indet.			1	3	2
1	1	1010	486	2	0,00	Teleostei	Costa/lepidotrichia			2	1	1
1	1	1010	486	1	0,00	Teleostei	Vertebra fr.			1	1	1
1	1	1010	484	5	0,10		frag. indet.			5	2	1
1	1	1010	485	4	0,10		frag. indet.			4	2	1
1	1	1010	486	29	1,10		frag. indet.			29	2	1
1	1	1010	484	4	0,10		frag. indet.			1	2	1
1	1	1010	485	1	0,20	Mammalia	Vertebra fr.			1	2	2
1	1	1010	484	1	1,90	Phocidae	Mt V dist.	sin.	*	1	2	2
1	1	1010	485	1	0,80	Phocidae/Phoca hispida	Temporale, tympanica (porus et meatus e	dex	*	1	2	2
1	1	1010	484	1	0,20		frag. indet.			2	2	2
1	1	1010	484	2	0,70		frag. indet.			2	2	2
1	1	1010	485	2	0,40		frag. indet.			2	2	2
1	1	1010	486	4	0,80		frag. indet.			4	2	2
1	1	1010	487	1	0,10		frag. indet.			1	2	2
1	1	1010	484	1	0,00		frag. indet.			1	3	1
1	1	1010	485	7	0,60		frag. indet.			7	2	1
1	1	1011	485	1	0,40	Mammalia	Vertebra fr.			1	2	2
1	1	1012	484	1	0,00	Esox lucius	Dentale			1	2	1
1	1	1012	484	1	0,00	Esox lucius	Dentale ant.fr.	dex	*	1	2	1
1	1	1012	484	1	0,00	Teleostei	Costa/lepidotrichia			1	2	1
1	1	1012	483	33	0,70		frag. indet.			34	2	1
1	1	1012	484	31	0,90		frag. indet.			31	2	1
1	1	1012	485	19	1,10		frag. indet.			19	2	1
1	1	1012	485	2	0,50	Mammalia	Mc/mt diaf.fr.		luutumaton epifyysi	2	2	2
1	1	1012	484	1	0,10	Teleostei	Parasphenoidale			2	2	2
1	1	1012	484	9	1,80		frag. indet.			9	2	2
1	1	1012	485	5	1,00		frag. indet.			5	2	2
1	1	1012	486	1	0,20		frag. indet.			1	2	2
1	1	1012	483	2	0,10		frag. indet.			2	3	2
1	1	1012	483	1	0,00	Carnivora	Dens incisivi, radix			1	2	2
1	1	1013	483	1	0,20	Mesomammalia	Ossa longa			1	1	2

Askola Kotopelto Kuoppamäki K. Vuoristo 2004

ALUEEN-NIMI	KRS	X	Y	MAARA	PAINO	Määritetty laji	Luu	s/d	Eritystä	Kpl	väri	Koko
1	1	1013	483	1	0,00	Esox lucius	Dentale ant.fr.	-		1	2	1
1	1	1013	483	3	0,00	Teleostei	Costa/lepidotrichia			3	2	1
1	1	1013	484	2	0,00	Teleostei	Costa/lepidotrichia			2	2	1
1	1	1013	485	1	0,00	Teleostei	Vertebra fr.			1	2	1
1	1	1013	483	26	1,00		frag. indet.			26	2	1
1	1	1013	484	56	3,70		frag. indet.			56	2	1
1	1	1013	485	28	1,50		frag. indet.			28	2	1
1	1	1013	489	10	0,20		frag. indet.			10	2	1
1	1	1013	484	1	0,00	Esox lucius	Urohyale	*		1	2	2
1	1	1013	485	1	0,20	Mammalia	Cartilago costalis			1	2	2
1	1	1013	489	1	0,20	Mammalia	Cartilago costalis			1	2	2
1	1	1013	483	1	0,00	Carnivora	Dens/radix			1	2	2
1	1	1013	484	1	1,50	Megamammalia	Ossa longa			1	2	2
1	1	1013	484	1	0,40	Mesomammalia	phal. diaf.fr.			1	2	2
1	1	1013	483	3	0,90		frag. indet.			3	2	2
1	1	1013	486	1	0,20		frag. indet.			1	2	2
1	1	1014	483	1	1,60	Phocidae	Ulna diaf. fr.	sin.		1	1	2
1	1	1014	483	1	0,10	Mammalia(phocidae/castoridae)	Phal. prox.fr.		luutumaton epifyysi	1	2	1
1	1	1014	483	1	0,20	Phocidae	Mc I dist.	sin.	*	1	2	1
1	1	1014	483	1	0,40	Phocidae	Mt IV dist. fr.	dex	*	1	2	1
1	1	1014	483	1	0,10	Phocidae	Phal.3 prox.fr.			1	2	1
1	1	1014	483	34	3,00		frag. indet.			34	2	1
1	1	1014	483	1	0,00	Mesomammalia	Costa fr.			1	2	2
1	1	1014	483	1	0,60	Phocidae	Mt V prox.fr.	sin.	*	1	2	2
1	1	1014	483	9	6,10		frag. indet.			9	2	2
1	1	1014	483	2	0,70		frag. indet.			2	3	2
1	1	1015	485	1	0,40	Phocidae	Unciforme	dex	*	1	2	1
1	1	1015	483	4	0,20		frag. indet.			4	2	1
1	1	1015	484	5	0,50		frag. indet.			5	2	1
1	1	1015	485	39	1,50		frag. indet.			39	2	1
1	1	1015	492	1	0,00		frag. indet.			1	2	1
1	1	1015	485	1	0,80	Phocidae	Phal.2 dist. fr.			1	2	2
1	1	1015	485	2	0,30	Phocidae	Phal.3 prox.fr.		liimattu yhteen	2	2	2
1	1	1015	484	1	1,20	Ungulata	Phal. 3 prox. fr.			1	2	2
1	1	1015	485	6	2,50		frag. indet.			6	2	2
1	1	1015	486	1	0,30		frag. indet.			1	2	2
1	1	1016	484	2	0,00	Mammalia	Cranium			2	2	1
1	1	1016	485	1	0,00	Carnivora	Dens/radix			1	2	1
1	1	1016	483	2	0,20		frag. indet.			2	2	1
1	1	1016	485	7	0,10		frag. indet.			7	2	1
1	1	1016	491	1	0,00		frag. indet.			1	2	1
1	1	1016	492	1	0,00		frag. indet.			1	2	1
1	1	1016	483	1	0,00		frag. indet.			1	2	1
1	1	1016	484	8	0,70		frag. indet.			8	2	1
1	1	1016	485	38	2,80		frag. indet.			38	2	1
1	1	1016	483	1	0,20	Mammalia	Cranium			1	2	2
1	1	1016	485	4	1,10	Mammalia	Cranium			4	2	2
1	1	1016	484	1	0,40	Mammalia	Phal.1pedis prox.fr.		luutumaton epifyysi	1	2	2
1	1	1016	485	2	0,30	Mesomammalia	Ossa longa			2	2	2
1	1	1016	485	1	1,60	Phoca hispida	Naviculare fr.	sin.	*	1	2	2
1	1	1016	485	1	1,50	Phoca hispida	Naviculare fr.	sin.	*	1	2	2

Askola Kotopelto Kuoppamäki K. Vuoristo 2004

ALUEEN NIMI	KRS	X	Y	MAARA	PAINO	Määritetty laji	Luu	s/d	Erytystä	Kpl	väri	Koko
1	1	1016	485	2	0,10	Phocidae	Dens/radix canini			2	2	2
1	1	1016	485	7	3,10		frag. indet.			7	2	2
1	1	1017	485	1	0,00	Mammalia	Mc/mt dist. epif.fr.		luutumaton epifyysi	1	2	1
1	1	1017	486	1	0,00		frag. indet.			1	2	1
1	1	1017	485	61	1,20		frag. indet.			61	2	1
1	1	1017	485	2	1,00	Mammalia	Ossa longa			2	2	2
1	1	1017	485	2	0,80	Phocidae	Phal.1 dist.fr.		liimattu yhteen	2	2	2
1	2	999	488	3	1,10		frag. indet.			3	1	2
1	2	999	496	1	0,00	Esox lucius	Dentale ant. fr.	sin.	*	1	2	1
1	2	999	488	1	0,20	Mammalia	Phal.dist.fr.			1	2	1
1	2	999	487	3	0,00	Teleostei	Costa/lepidotrichia			3	2	1
1	2	999	496	10	0,70		frag. indet.			10	2	1
1	2	999	487	14	0,60		frag. indet.			14	2	1
1	2	999	488	20	1,20		frag. indet.			20	2	1
1	2	999	490	15	0,60		frag. indet.			15	2	1
1	2	999	492	17	0,60		frag. indet.			17	2	1
1	2	999	492	8	0,40		frag. indet.			8	2	1
1	2	999	496	1	0,00	Esox lucius	Lepidotrichia			1	2	2
1	2	999	488	1	0,00	Esox lucius	Lepidotrichia			1	2	2
1	2	999	496	2	1,00	Mammalia	Cranium			2	2	2
1	2	999	487	1	0,40	Mammalia	Cranium fr.			1	2	2
1	2	999	492	1	0,20	Mammalia	Mc/mt prox fr.		luutumaton epifyysi	1	2	2
1	2	999	488	1	0,60	Mammalia	Vertebra fr.			1	2	2
1	2	999	492	1	0,60	Mammalia	Vertebra fr.			1	2	2
1	2	999	496	1	0,80	Phocidae	Mt II dist.fr.	sin.	sama kuin ed.	1	2	2
1	2	999	496	1	0,80	Phocidae	Mt II prox. fr.	sin.	*	1	2	2
1	2	999	492	1	0,40	Phocidae	Phal.1 prox.fr.			1	2	2
1	2	999	487	7	2,10		frag. indet.			7	2	2
1	2	999	490	9	3,30		frag. indet.		megam	9	2	2
1	2	999	492	1	0,20		frag. indet.			1	2	2
1	2	1000	493	2	0,00		frag. indet.			2	1	1
1	2	1000	486	8	0,50		frag. indet.			8	2	1
1	2	1000	487	22	1,30		frag. indet.			22	2	1
1	2	1000	488	5	0,30		frag. indet.			5	2	1
1	2	1000	491	2	0,00		frag. indet.			2	2	1
1	2	1000	494	2	0,20		frag. indet.			2	2	1
1	2	1000	487	1	0,20	Alces alces/Rangifer tarandus	Os sesamoid			1	2	2
1	2	1000	485	1	0,80	Mammalia	Cranium fr.			1	2	2
1	2	1000	485	1	0,50	Mammalia	Ossa longa			1	2	2
1	2	1000	485	1	0,40	Mammalia	Vertebra fr.			1	2	2
1	2	1000	488	1	0,70	Mammalia	Vertebra fr.			1	2	2
1	2	1000	485	5	0,50		frag. indet.			5	2	2
1	2	1000	486	2	1,30		frag. indet.			2	2	2
1	2	1000	488	2	0,40		frag. indet.			2	3	2
1	2	1001	487	2	0,00		frag. indet.			2	1	1
1	2	1001	486	13	0,50		frag. indet.			13	2	1
1	2	1001	486	1	0,50	Phocidae	Phal.2 dist. fr.			1	2	2
1	2	1002	485	2	0,30		frag. indet.			2	2	1
1	2	1007	484	1	0,00		frag. indet.			1	2	1
1	2	1007	484	1	0,00		frag. indet.			1	3	1
1	2	1008	484	8	0,90		frag. indet.			8	2	1

Askola Kotopelto Kuoppamäki K. Vuoristo 2004

ALUEEN-NIMI	KRS	X	Y	MAARA	PAINO	Määritetty laji	Luu	s/d	Ertystä	Kpl	väri	Koko
1	2	1008	484	1	0,30	Lepus timidus	Humerus distal trochlea	sin.	*	1	2	2
1	2	1008	484	1	0,60	Mammalia	Costa fr.			1	2	2
1	2	1008	484	1	0,00	Rutilus rutilus	Os pharyngeum inferior	sin.	*	1	2	2
1	2	1008	486	2	0,60		frag. indet.			2	2	2
1	2	1010	494	13	0,00		frag. indet.			13	1	1
1	2	1010	494	1	0,20	Mammalia	Vertebra fr.			1	2	1
1	2	1010	485	1	0,70		frag. indet.			1	2	2
1	2	1010	494	2	1,40		frag. indet.			2	2	2
1	2	1010	485	1	0,10		frag. indet.			1	3	1
1	2	1011	484	4	0,00		frag. indet.			4	1	1
1	2	1011	485	2	0,00	Teleostei	Costa/lepidotrichia			2	2	1
1	2	1011	485	14	0,30		frag. indet.			14	2	1
1	2	1011	485	1	0,40	Phocidae	Phal.1	sin.	luutumaton epifyysi	1	2	2
1	2	1011	485	1	0,30		frag. indet.			1	2	2
1	2	1012	483	1	0,00	Teleostei	Costa/lepidotrichia			1	2	1
1	2	1012	484	19	0,00		frag. indet.			19	2	1
1	2	1012	485	31	0,30		frag. indet.			31	2	1
1	2	1012	483	1	0,90	Mammalia (phocidae/castoridae)	Ossa longa			1	2	2
1	2	1013	483	20	0,50		frag. indet.			20	2	1
1	2	1013	483	20	0,10		frag. indet.			20	2	1
1	2	1013	483	1	0,50		frag. indet.			1	2	2
1	2	1014	485	3	0,20		frag. indet.			3	2	1
1	2	1015	484	5	0,10		frag. indet.			5	2	1
1	2	1015	485	5	0,20		frag. indet.			5	2	1
1	2	1015	484	1	0,30	Mesomammalia	Ossa longa			3	2	2
1	2	1015	485	1	0,40	Phoca hispida	Pisiforme	sin.	*	1	2	2
1	2	1015	484	1	0,20	Phocidae	Mc V proximal	dex	*	1	2	2
1	2	1015	484	3	0,50		frag. indet.			3	2	2
1	2	1015	485	4	1,20		frag. indet.			4	2	2
1	2	1016	484	7	0,20		frag. indet.			7	2	1
1	2	1016	485	5	0,30		frag. indet.			5	2	1
1	2	1016	484	1	0,60	Mammalia	Phal. dist.fr.			1	2	2
1	2	1016	485	1	1,10	Phocidae	Mc IV	sin.	*	1	2	2
1	2	1016	485	2	0,70		frag. indet.			2	2	2
1	3	999	486	12	0,70		frag. indet.			12	2	1
1	3	999	488	3	0,10		frag. indet.			3	2	1
1	3	999	490	6	0,20		frag. indet.			6	2	1
1	3	999	491	5	0,10		frag. indet.			5	2	1
1	3	999	492	2	0,00		frag. indet.			2	2	1
1	3	999	493	5	0,20		frag. indet.			5	2	1
1	3	999	490	1	0,30	Mammalia	Vertebra fr.			1	2	2
1	3	999	486	2	0,30	Mesomammalia	Phal. prox.fr.			2	2	2
1	3	999	486	1	1,50	Phocidae	Mt IV dist. fr.	sin.	*	1	2	2
1	3	999	492	1	2,10	Phocidae	Mt V dist.	sin.	*	1	2	2
1	3	999	486	1	0,50	Phocidae	Os temporale proc.zyg.	sin.		1	2	2
1	3	999	486	1	0,20	Phocidae	Phal.3 prox.fr.			1	2	2
1	3	999	486	4	1,30		frag. indet.			4	2	2
1	3	999	488	1	0,20		frag. indet.			1	2	2
1	3	999	490	2	0,40		frag. indet.			2	2	2
1	3	999	491	1	0,30		frag. indet.			1	2	2
1	3	999	486	6	1,40		frag. indet.			6	2	2

Askola Kotopelto Kuoppamäki K. Vuoristo 2004

ALUEEN NIMI	KRS	X	Y	MAARA	PAINO	Määritetty laji	luu	s/d	Eritystä	Kpl	väri	Koko
1	3	999	490	1	0,10		frag. indet.			1	3	1
1	3	999	486	2	0,00		frag. indet.			2	3	1
1	3	999	490	1	0,50		frag. indet.			1	3	2
1	3	1000	493	1	0,00	Esox lucius	Lepidotrichia			1	2	1
1	3	1000	488	1	0,10	Mammalia	Vertebra fr.			1	2	1
1	3	1000	486	2	0,10		frag. indet.			2	2	1
1	3	1000	488	14	0,10		frag. indet.			14	2	1
1	3	1000	494	3	0,20		frag. indet.			3	2	1
1	3	1000	488	1	0,50	Mammalia	Cranium fr.			1	2	2
1	3	1000	485	3	0,40	Mammalia	Vertebra fr.			3	2	2
1	3	1000	485	2	0,50		frag. indet.			2	2	2
1	3	1000	488	2	0,30		frag. indet.			2	2	2
1	3	1000	493	1	0,10		frag. indet.			1	2	2
1	3	1002	485	3	0,00		frag. indet.			3	2	1
1	3	1002	485	1	0,70	Phocidae	Phal.2 diaf.fr.		luutumaton epifyysi	1	2	2
1	3	1007	485	2	0,00		frag. indet.			2	2	1
1	3	1008	484	4	0,00		frag. indet.			4	2	1
1	3	1008	485	4	0,00		frag. indet.			4	2	1
1	3	1008	485	1	0,20	Mesomammalia	Costa fr.			1	2	2
1	3	1008	485	1	0,60	Phocidae	Phal.1 diaf.fr.		vihreää värjäymää	1	3	2
1	3	1008	484	2	0,20		frag. indet.		vihreää värjäymää	2	3	2
1	3	1009	484	1	0,10	Carnivora	dens,radix			1	1	1
1	3	1009	484	3	0,00	Teleostei	Costa/lepidotrichia			3	1	1
1	3	1009	485	1	0,00	Teleostei	Costa/lepidotrichia			1	2	1
1	3	1009	484	22	0,40		frag. indet.			22	2	1
1	3	1009	485	7	0,00		frag. indet.			7	2	1
1	3	1009	484	1	0,10	Mesomammalia	Maxilla fr. alveoli			1	2	2
1	3	1009	484	4	0,90		frag. indet.			4	2	2
1	3	1009	484	3	0,10		frag. indet.			3	3	1
1	3	1009	484	3	0,90		frag. indet.			3	3	2
1	3	1010	484	3	0,00		frag. indet.			3	2	1
1	3	1010	485	6	0,00		frag. indet.			6	2	1
1	3	1010	485	1	0,00		frag. indet.			1	2	1
1	3	1012	485	1	0,00	Teleostei	Vertebra fr.			1	2	1
1	3	1012	485	3	0,20		frag. indet.			3	2	1
1	3	1012	485	1	0,30		frag. indet.			1	2	2
1	3	1013	484	1	0,00	Esox lucius	Premaxillare	dex		1	2	1
1	3	1013	484	1	0,00	Teleostei	Vertebra fr.			1	2	1
1	3	1013	484	1	0,00		frag. indet.			1	2	1
1	3	1013	484	1	0,30	Mammalia	Cranium fr.			1	2	2
1	3	1013	484	1	1,40	Phocidae	Os temporale proc.zyg.	sin.	voi olla sama kuin toinen	1	3	2
1	3	1014	483	11	0,40		frag. indet.			11	2	1
1	3	1014	483	1	0,00	Mesomammalia	Costa fr.			1	2	2
1	3	1014	483	1	0,50	Mesomammalia	Phal 2 fr.prox.		luutumaton epifyysi	1	2	2
1	3	1014	483	6	1,20		frag. indet.			6	2	2
1	3	1014	483	1	0,10		frag. indet.			1	3	2
1	3	1015	483	2	0,20		frag. indet.			2	2	1
1	3	1015	484	1	0,00		frag. indet.			1	2	1
1	3	1015	485	1	0,30	Mammalia	Cartilago costalis			1	2	2
1	3	1015	484	1	0,50	Mesomammalia	Phal. 2 dist.fr.			1	2	2
1	3	1016	483	3	0,00	Teleostei	Costa/lepidotrichia			3	2	1

Askola Kotopelto Kuoppamäki K. Vuoristo 2004

ALUEEN NIMI	KRS	X	Y	MAARA	PAINO	Määritetty laji	Luu	s/d	Erityistä	Kpl	väri	Koko
1	3	1016	483	10	0,50		frag. indet.			10	2	1
1	3	1016	483	1	0,40	Mammalia	Cranium fr.			1	2	2
1	3	1016	483	1	1,60	Phocidae	Talus fr.	dex	*	1	2	2
1	3	1016	483	1	0,00		frag. indet.			1	3	1
1	4	999	490	3	0,30		frag. indet.			3	2	2
1	4	999	490	7	0,20		frag. indet.			7	2	2
1	4	1000	488	1	0,30	Mammalia	Vertebra fr.			1	2	2
1	4	1009	485	4	0,10		frag. indet.			1	2	1
1	4	1014	483	6	0,30		frag. indet.			6	2	1
1	4	1014	483	1	0,00	Esox lucius	dentale fr.			1	2	2
1	4	1014	483	2	0,00		frag. indet.			2	3	1
1	4	1015	483	4	0,10		frag. indet.			4	2	1
1	4	1015	483	2	0,40	Mammalia	Vertebra fr.			2	2	2
1	5	999	486	5	0,30		frag. indet.			4	2	1
1	5	1014	483	12	0,10		frag. indet.			12	2	1
1	5	1014	483	2	0,20		frag. indet.			2	2	2
1	5	1015	483	1	0,00	Mesomammalia	Vertebra caudalis fr.			1	2	1
1	5	1015	483	7	0,40		frag. indet.			7	2	1
1	5	1015	483	1	0,30	Mammalia	Mc/mt dist. epif.		luutumaton epifyysi	1	2	2
1	5	1016	483	2	0,00	Teleostei	Costa/lepidotrichia			2	2	1
1	5	1016	483	11	0,30		frag. indet.			11	2	1
1	5	1016	483	2	0,40		frag. indet.			2	2	2
1	6	999	486	3	0,10		frag. indet.			3	2	1
1	6	999	486	1	0,70		frag. indet.			1	2	2
1	6	1014	483	2	0,00		frag. indet.			2	2	1
1	6	1014	483	1	0,10		frag. indet.			1	2	2
1	pintapoiminta	kasat		3	0,80		frag. indet.			3	1	2
1	puhdistus			3	0,60	Mesomammalia	Costa			3	1	2
1	puhdistus			7	0,80		frag. indet.			7	2	1
1	puhdistus			1	0,70	Megamammalia	Tibia			1	2	2
2	1	982	496	1	0,50	Mammalia	Ossa longa			1	2	2
2	1	984	496	1	0,10	Mammalia	Phal. prox.fr.			1	2	1
2	1	984	496	1	0,00	Teleostei	Lepidotrichia			1	2	1
2	1	984	496	1	0,20		frag. indet.			6	2	1
2	1	984	496	1	0,50		frag. indet.			1	2	2
2	1	988	496	9	0,50		frag. indet.			9	2	1
2	1	988	496	1	0,20		frag. indet.			1	2	1
2	1	988	496	2	1,40	Mammalia	Vertebra fr.			2	2	2
2	1	988	496	1	1,00	Phocidae	Vertbra lumbalis fr.			1	2	2
2	1	990	496	1	0,60		frag. indet.			1	1	2
2	2	981	497	1	1,00	Phoca hispida	ectocuneiforme	dex	*	1	2	2
2	2	982	498	3	0,20		frag. indet.			3	2	1
2	2	984	496	2	0,20		frag. indet.			1	1	1
2	2	984	496	1	0,00	Teleostei	Costa/lepidotrichia			1	2	1
2	2	988	496	5	0,60		frag. indet.			5	2	1
2	2	988	496	2	1,60		frag. indet.			2	2	2
2	2	988	496	1	0,40		frag. indet.			1	2	2
2	2	990	496	6	0,10		frag. indet.			6	2	1
2	2	990	496	1	0,20	Ungulata	Phal.3 prox.fr.			1	2	2
2	3	988	496	8	0,80		frag. indet.			8	2	1
2	3	988	496	1	0,00		frag. indet.			1	2	1

Askola Kotopelto Kuoppamäki K. Vuoristo 2004

ALUEEN NIMI	KRS	X	Y	MAARA	PAINO	Määritetty laji	Luu	s/d	Eriytistä	Kpl	väri	Koko
	2	3	988	496	1	0,10	Mesomammalia	Costa		1	2	2
	2	3	990	496	2	0,30		frag. indet.		2	2	2
	2	4	988	496	2	0,00		frag. indet.		2	2	1
	2	4	988	496	1	3,90	Megamammalia	Maxilla/mand. alveoli		1	2	3
	2	7	999	486	2	0,30		frag. indet.		2	2	2
	2	puhdistus	pohjoispää		1	0,50		frag. indet.		1	2	2
	2	puhdistus			1	0,40	Mammalia	Carpi/tarsi fr.		1	1	1
	2	puhdistus			1	0,30	Mammalia	Phal. prox.fr.		1	2	1
	2	puhdistus			3	0,20		frag. indet.		3	2	1
	2	puhdistus			1	0,20	Mammalia	Vertbra fr.		1	2	2
	2	puhdistus			1	1,90	Phoca hispida	Cuboideum	dex *	1	2	2
	2	puhdistus			1	0,40		frag. indet.		1	2	2
	3	puhdistus			1	0,20	Mammalia	Costa		1	2	2
	3	puhdistus			1	0,20	Mammalia	Cranium		1	2	2
	3	puhdistus			6	0,90		frag. indet.		6	2	2

ASIKKALA KALKKINEN IISAKKILA

Kivi- ja rautakautisen asuinpaikan koekaivaus
1999

Hannu Takala

Asikkala, Kalkkinen, Iisakkila

Koekaivaus 3.-14.5.1999

SISÄLLYSLUETTELO

1. Muinaisjäännöskohde	3
2. Tutkimuksen peruste	4
3. Työntekijät ja budjetti	4
4. Tutkimusalue ja mittaukset	5
5. Havainnot	6
5.1. Pintapoiminta	6
5.2.. Koekuopat	8
5.3. Koeojat	9
6. Päätelemät ja jatkoimenpiteet	10
Liitteet: Liite 1. Peruskarttaote.	12
Liite 2. Yleiskartta.	13
Liite 3. Koekuoppaluettelo.	14
Liite 4. Koeojan anomialuettelo.	22
Liite 5. Dialuettelo.	26
Liite 6. Mustavalkonegatiiviluettelo.	28

1. Muinaisjäännöskohde

Muinaisjäännöslaji: Asuinpaikka, lk II

Ajoitus: Kivikausi, rautakausi

Kunta: Asikkala

Kylä: Kalkkinen

Nimi: Iisakkila

Tila ja rno: Iisakkila 3:391

Maanomistaja: Kalevi Koskinen
Lossinraitti 56
17240 Kalkkinen

Peruskartta: 3112 03 Pulkkilanharju

Peruskoordinaatit: $x = 6799\ 10 - 24$
 $y = 3429\ 18 - 38$
 $z = 80,0 - 87,0$

Löydöt: KM 13348 (kivikirves, löytynyt 1920-luvulla)
KM 31155 (kvartsiartefakteja, löytyneet vuonna 1998 tarkistuk-
sen yhteydessä)

Aiemmat tutkimukset: Tarkistus 2.11.1998, Hannu Poutiainen

2. Tutkimuksen peruste

Asikkalan Kalkkisten Iisakkilan tilan pelloilta löytyi 1920-luvulla primitiivinen poikkiteräinen kivikirves peltotöiden yhteydessä. Esineen tarkka löytöpaikka ei ole tiedossa, mutta esine kuuluu Kansallismuseon kokoelmiin.

Tielaitoksen Hämeen piiri pyysi vuonna 1998 Lahden kaupunginmuseolta lausuntoa Kalkkisten lossin korvaavan sillan rakennussuunnitelmista. Tässä yhteydessä Hannu Poutiainen kävi tarkistamassa Iisakkilan pellot. Pintapoiminnasta löytyi yksi palaneen piin kappale ja viisi kvartsiartefaktia, joista kolmessa oli retusointia. Näiden löytöjen perusteella Lahden kaupunginmuseo esitti suosituksen, että lossin korvaavalle sillalle rakennettavan uuden tien linjaus on tutkittava ennen rakennustöiden aloittamista.

Museovirasto esittikin tutkimuspyynnön arkeologisesta koekaivauksesta Tielaitokselle. Neuvottelujen jälkeen Museovirasto delegoi kahden viikon mittaiset koekaivaukset Lahden kaupunginmuseon toteutettaviksi. Koekaivauksen tarkoituksena oli tutkia uusi tielinja, ja kaivauksen päätyttyä tehdä päätelmät jatkotoimenpiteistä: tarvitaanko laajempi pelastuskaivaus vai voiko tien rakentaa ilman arkeologista jatkotyötä.

3. Työntekijät ja budjetti

Kaivauksen johtajana toimi Lahden kaupunginmuseon arkeologi FL Hannu Takala. Kartanpiirtäjinä olivat HuK Hanne-Grete Christensen ja HuK Mika Ainasoja. Kaivajina työskentelivät ylioppilaat Kari Linna, Anssi Malinen, Viljami Rahikainen ja Juho Vesterinen.

Kaivauksen kokonaisbudjetti oli Museoviraston ehdotuksen mukaisesti 103 000 mk. Tielaitoksen puolelta yhteyshenkilönä oli insinööri Pentti Koivisto ja sillan urakoitsija Tekra Oy:n puolelta työmaapäällikkö Tapio Kokkonen.

4. Tutkimusalue ja mittaukset

Ensisijainen tutkimusalue oli Kalkkisten kylästä lossille tulevan uuden tien paikka (ks. liite 2). Tie siirtyy noin 50 metriä vanhan tien länsipuolelle, pellolle, joka viettää loivasti lounaaseen. Peltoa ei ole viljelty viimeiseen pariin vuoteen, vain äestetty vuosittain. Tämä seikka haittasi pintapoiminnan tekoa. Lisäksi eteläisin 120 metrin pätkä tielinjaa tuli kulkemaan pellolla, joka oli ruohottunutta niittyä. Tutkittavan tielinjan kokonaispituus oli 400 metriä ja leveys oli 20-30 metriä.

Tutkimukset aloitettiin pintapoiminnalla. Ensimmäisenä päivänä poimittiin pelkästään tielinjan alue ja seuraavana päivänä koko Iisakkilan pelto. Tutkimusten edetessä poimittiin lisäksi tielinjan itäpuoliset pellot vertailuaineiston hankkimiseksi.

Ennen koekaivauksen aloittamista oli koko tielinjan alue paalutettu maastoon. Tiealueen molemmat reunat oli merkitty paaluin ja tien keskikohta oli paalutettu 20 metrin välein ja näille keskilinjan paaluille oli laskettu valtakunnalliset peruskarttakoordinaatit valmiiksi. Niitä käytettiin myös koekaivauksessamme hyväksi mittapisteinä. Korkeuskiintopiste sijaitsi lossirannassa, noin kolmensadan metrin päässä tutkimusalueemme eteläpäästä. Tutkimusalueellemme siirrettiin omat korkeuspisteet jonovaaituksella.

Pintapoiminnasta tehdyt löydöt merkittiin maastoon terästikuin ja niille laskettiin teodoliitin ja käsitietokoneen avulla tielinjan pisteistä x-, y- ja z-koordinaatit. Samoin koekuopille laskettiin kaikki koordinaatit. Koeoja, joka seurasi tien keskilinjaa, dokumentoitiin tielinjan pisteiden mukaisesti. Koekaivauksen korkeuslukemat ovat N-60 järjestelmän mukaiset.

Käytössämme oli peruskarttojen lisäksi Tielaitoksen tekemä asemapiirros mittakaavalla 1:2000, mitä käytettiin apuna mittauksissa ja kartoituksessa. Oma yleiskarttamme perustuu tähän Tielaitoksen karttaan.

5. Havainnot

5.1. Pintapoiminta

Pintapoiminta aloitettiin tielinjalla. Kaksi henkilöä käveli koko uuden tielinjan äestetyin pelto-osuuden ristikkäin siksakkia viiden metrin päässä toisistaan. Poiminta aloitettiin tielinjan eteläpäästä ja edettiin pohjoispäähän, missä uusi ja vanha tie yhtyvät. Tielinjalta tehtiin 230 metrin matkalta yhteensä 10 löytöä.

Toinen pintapoimintaosuus tehtiin uuden ja vanhan tielinjan välissä olevalla kapealla peltoalueella. Kaksi henkilöä käveli alueen läpi pituussuunnassa viiden metrin välein. Alue oli 130 x 25 metrin suuruinen. Tältä alueelta tuli yhteensä 5 löytöä.

Kolmas pintapoiminta-alue tielinjan läheisyydessä käsitti koko äestetyin pellon tielinjan luoteispuolella. Poiminta-alueen koko oli 240 x 100 metriä. Poiminnassa oli mukana 6 henkilöä ja löytöjä tuli yhteensä 8 kappaletta. Taulukossa 1 on esitelty kaikki Iisakkilan pellon pintapoiminnasta tulleet löydöt löytöryhmittäin.

Taulukko 1. Iisakkilan pintapoimintalöydöt.

Löytöryhmä	lukumäärä	paino
Kvartsinuolenkärki	1 kpl	2 g
Tasoydin (kvartsia)	2 kpl	202 g
Pirstottu kappale (kvartsia)	1 kpl	153 g
Kvartsiesineen teelmä	4 kpl	179 g
Kvartsi-iskos	18 kpl	136 g
Raaka-aine kvartsia	1 kpl	268 g
Liitupiipunpesän ja -varren katkelmia	4 kpl	8 g
Rautakuonaa	1 kpl	13 g
Yhteensä	32 kpl	961 g

Pintapoimintalöydöistä 23:lle laskettiin x-, y- ja z-koordinaatit ja ne on merkitty yleiskartalle. Yhdeksän löydön löytöpaikka pellolla on tuntematon, sillä Päijät-Hämeen Puhelinyhdistyksen kaapelikaivannon kaivajat toimittivat ne arkeologeille.

Pintapoimintaa tehtiin myös nykyisen tien itäpuolisilla peltoalueilla, jotta saataisiin selvyys lähialueen muista mahdollisista muinaisjäännöksistä ja ennen kaikkea saataisiin vertailumateriaalia Iisakkilan pellon löytöihin määrän ja ajoituksen suhteen. Tien itäpuolella oli kaksi peltoa äestettyinä. Molemmat käveltiin pitkinä linjoina viiden metrin välein korkeuskäyriä vastaan. Poiminnassa oli mukana seitsemän henkeä. Tutkimusalueet saivat nimet Iisakila 2 ja Iisakkila 3.

Iisakkila 2 on hyvin laaja pelto, joka pohjoisessa nousee entisen sorakuopan reunoille rajautuen etelässä peltotiehen ja idässä Kymenvirtaan virtaavaan ojaan. Iisakkila 3 on pieni peltoalue, joka rajoittuu idässä ojaan ja muualla peltoteihin (ks. liite 1). Pellolta Iisakkila 2 löytyi yhteensä 43 löytöä (taulukko 2) ja Iisakkila 3 yhteensä kolme kvartsisikosta. Näiden perusteella esihistoriallinen toiminta on ollut laajaa nykyisen Iisakkilan tilan alueella.

Taulukko 2. Iisakkila 2 pintapoimintalöydöt löytöryhmittäin.

Löytöryhmä	lukumäärä	paino
Keramiikka	10 kpl	40 g
Pirstottu kappale (kvartsia)	1 kpl	10 g
Tasoydin (kvartsia)	1 kpl	69 g
Liuskeiskos	1 kpl	1 g
Kvartsiesineen teelmä	8 kpl	113 g
Kvartsi-iskos	19 kpl	75 g
Liitupiipunpsän ja -varren katkelma	3 kpl	9 g
Yhteensä	43 kpl	317 g

5.2.. Koekuopat

Tielinjan alueelle kaivettiin yhteensä 44 koekuoppaa. Kuopat numeroitiin ja ne kaivettiin kahdessa linjassa kymmenen metrin päähän toisistaan. Idempi koekuoppalinja oli metrin päässä tielinjan rajasta, tien puolella ja läntisempi koekuoppalinja sijaitsi kolme metriä tielinjan rajasta tien puolella.

Kuoppien koko oli noin 60 x 60 senttiä ja kuopat kaivettiin koskemattomaan pohjamaahan saakka, joka paikasta riippuen oli joko savea tai hiesua. Yksi koekuoppa laajennettiin 150 x 150 sentin suuruiseksi koeruuduksi siinä ilmenneen selvän kulttuurikerroksen ja runsaiden löytöjen vuoksi. Kuopat kaivettiin lapioilla pohjamaahan saakka, reunat ja pohja tasattiin lastoilla, kaikki kaivettu maa seulottiin ja löydöt otettiin talteen koekuopittain. Kuopat dokumentoitiin sanallisesti ja valokuvaten. Koeruuduksi laajennettu kuoppa kaivettiin lastoilla 10 senttiä paksuina teknisinä kerroksina ja dokumentoitiin tasoista.

Yhteensä 12 koekuopassa oli löytöjä ja 17 kuopassa kulttuurikerrosta. Osa löydöistä oli resentejä (kuopat 4, 5 ja 6) ja osa liittyi pellolla olleeseen historiallisen ajan toimintaan (kuopat 22 ja 35). Esihistoriallisia löytöjä olivat mm. rautakauden tyyppin keramiikan palat, pii-iskokset ja kvartsinuolenkärjen katkelma. Esihistoriallisia löytöjä tuli kuudesta kuopasta (11, 12, 13, 15, 17 ja 18), jotka kaikki sijaitsivat tielinjan itäreunalla, korkeudeltaan ylemmällä tasolla. Löydöt jakaantuivat taulukon 3 mukaisiin ryhmiin.

Taulukko 3. Koekuopituksen löydöt.

Löytöryhmä	lukumäärä	paino
Keramiikkaa	20 kpl	32 g
Pii-iskos	3 kpl	2,5 g
Kvartsi-iskos	6 kpl	42 g
Palanutta luuta	2 kpl	1 g
Palanutta savea	5 kpl	8 g
Liitupiipunpesä ja -varren katkelmia	3 kpl	8 g
Yhteensä	39 kpl	93,5 g

Kulttuurikerros oli niinkään osassa kuopissa esihistoriallista (12, 13, 14, 18, 19, 28, 29 ja 34) ja osassa historialliseen aikaan liittyvää (21, 22, 23, 24, 40-44). Historialliseen aikaan liittyvä kerros oli palanut, jossa oli runsaasti eri kokoista kiveystä, palaneita ja maatuneita hirrenpätkiä sekä eläinten luita ja rautaesineiden kappaleita. Historiallinen kerros viittasi vahvasti paikalla olleeseen kiviperusteiseen hirsirakennukseen, joka olisi palanut. Historiallisen ajan kerrostuma oli verraten yhtenäinen tielinjan pohjoisimmassa päässä pienellä tasanteella. Esihistoriallinen kulttuurikerros oli koekuoppaa 18 lukuun ottamatta verraten heikko, mutta selvästi erottuva värjäytynyt kerros peltomullan ja hiesun välissä. Esihistoriallinen kulttuurikerros oli löytöjen perusteella rautakautinen ja se keskittyi tielinjan itäpuolelle, mutta kerrosta havaittiin kahdesta kohtaa myös tielinjan länsiosassa. Selvimmin kerros erottui koekuopissa 12, 13 ja 14 sekä 18 ja 19.

Koekuoppa 18, joka laajennettiin lopulta koeruuduksi osui selvään esihistorialliseen kulttuurikerrokseen. Ruudusta tuli yhteensä 26 löytöä, joista 15 oli rautakauden tyyppin keramiikkaa. Kulttuurikerros erosi selvästi peltomullasta ja alapuolisesta koskemattomasta hiesusta. Kulttuurikerros sisälsi runsaasti hiiltä ja tulenpidosta aiheutunutta valkoista tuhkamaata. Tulenpitoon liittyvää kiveystä ei kuitenkaan löytynyt, mutta muuten ruutu on keskellä esihistoriallista asutuskerrostumaa.

5.3. Koeojat

Tutkimusalueelle kaivettiin kaksi ojaa. Molemmat kaivettiin tien keskilinjan paalutuksen viereen: puoli metriä paalujen itäpuolelle traktorikaivurin ojakauhalla. Ojat olivat maanpinnassa 60 senttiä leveitä kaveten 35 senttiä leveiksi ojan pohjassa. Ojat kaivettiin koskemattomaan pohjamaahan saakka. Ojat dokumentoitiin sanallisesti koko pituudeltaan ja valokuvattiin anomalioiden kohdilta. Ennen dokumentointia ojien seinämät puhdistettiin lastalla.

Oja A kulki nurmettuneella peltomaalla pisteiden 935 ja 1013 välissä ollen siis 78 metriä pitkä. Ojien A ja B välissä oli kuden metrin katkos kohdassa, missä kulki tie peltojen

poikki. Oja B lähti pisteestä 1019 kulkien tien keskilinjan vieressä pisteelle 1180, missä se kääntyi länteen kohti tien läntistä rajaa pois tien keskilinjasta, koska tie kaarsi niin lähelle nykyistä tietä ettei koeojan kaivaminen ollut siihen mielekästä. Ojan B pituus oli 207 metriä

Ojassa A ei ollut havaittavissa minkäänlaisia merkkejä esihistoriallisesta toiminnasta. Noin 25 senttiä paksun peltomullan alta alkoi puhdas harmaa pohjasavi. Ojan syvyys oli keskimäärin 45 senttiä. Tielinja meni ojan A kohdalla osittain vanhan kivinavetan raunioiden päältä. Navetan rakentaminen ja sinne aikanaan kulkeneet tiet näkyivät modernina häiriöinä ojassa. Esihistoriallista kerrostumaa tai irtolöytöjä ei ojassa A ollut.

Ojassa B havaittiin yhteensä 10 anomaliaa (ks. liite 4). Anomaliaissa 1-5 peltomullan alapuolinen likamaa viittasi rakenteen ja löytöjen puolesta esihistorialliseen toimintaan, kun taas anomaliat 6-10 olivat historiallisen toiminnan tulosta. Anomaliaissa 1-3 likamaa oli varsin heikko, mutta anomaliaissa 4 ja 5 selvästi erottuva.

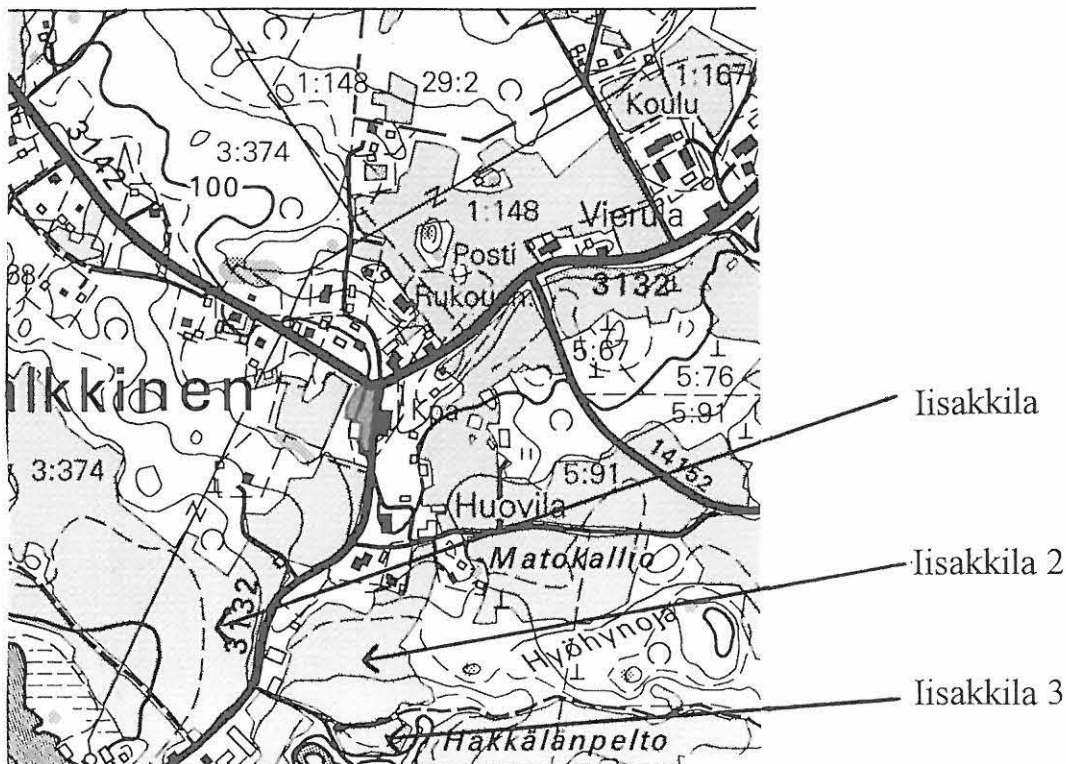
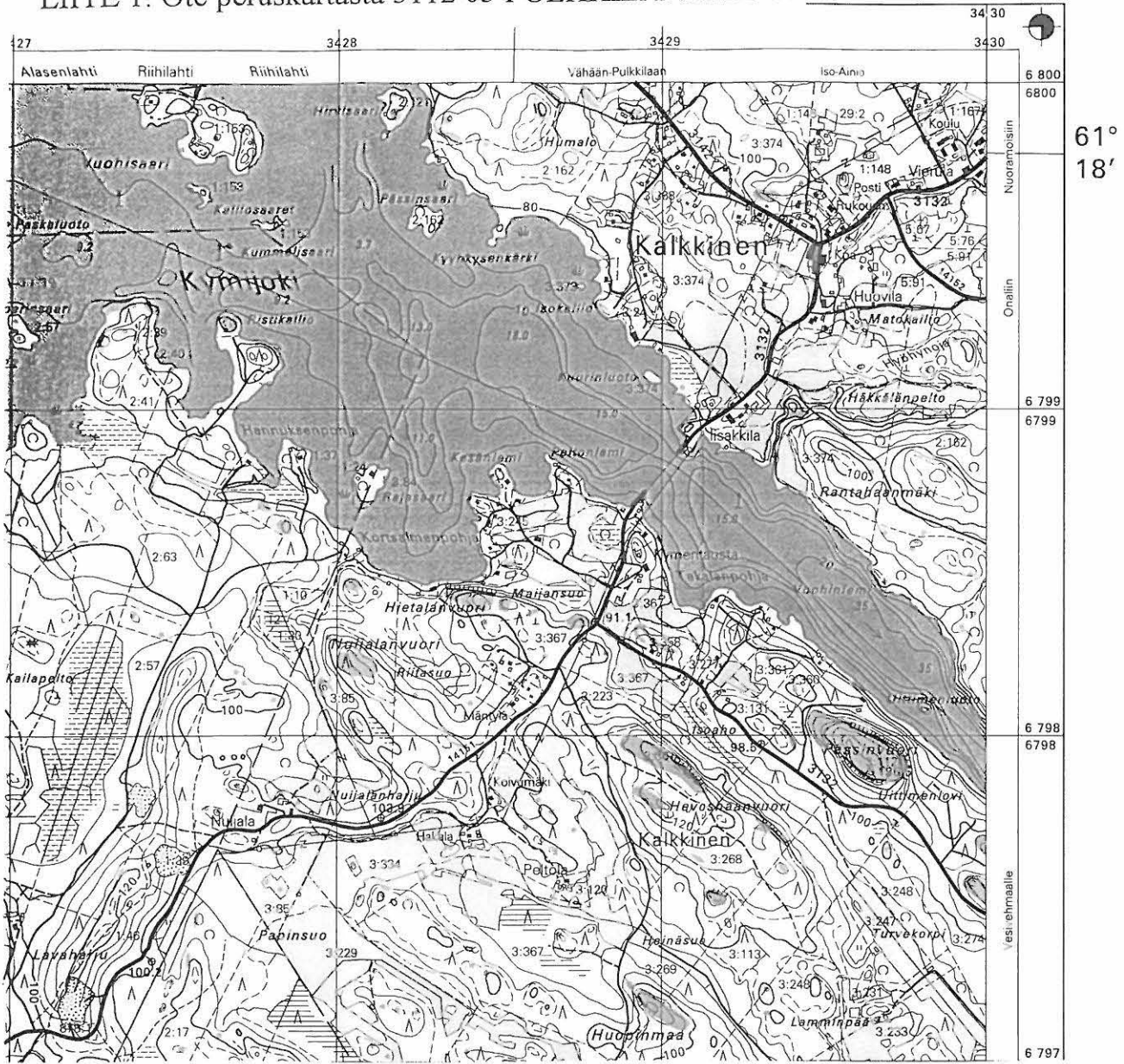
Dokumentoitujen ojien lisäksi on huomattava, että ennen kaivausta oli Päijät-Hämeen puhelinyhdistys kaivanut tielinjan ulkopuolelle, noin kaksi metriä tien läntisemmän rajan ulkopuolelle kaapelia varten kapean oja, johon upotettiin kaapeli. Kaivauksen johtaja tarkisti ojan nopeasti käydessään tutustumassa kaivausalueeseen viikkoa ennen kaivauksen alkua. Ojassa ei näkynyt selvä kulttuurimaata eikä irtolöytöjä, mutta on huomattava, että ojan reunoja ei oltu puhdistettu ennen havainnointia.

6. Päätelmät ja jatkotoimenpiteet

Pintapoimintalöydöt, koekuopitus ja koeojien kaivaminen paljastivat Iisakkilan koekaivausalueelta selviä esihistoriallisia irtolöytöjä ja kulttuurikerrosta. Näiden lisäksi tutkitulla alueella on ollut toimintaa myös historiallisena aikana. Koska esihistoriallinen asuinpaikka-kerrostuma tulee tuhoutumaan tien rakennuksen yhteydessä, on välttämätöntä, että osa tielinjasta tutkitaan arkeologisena tasokaivauksena ennen tietöiden alkua.

Tasokaivaus on syytä aloittaa koekuopan 18 kohdalta noin 10 x 10 metrin kokoisena alueena, minkä lisäksi on syytä tutkia koeojassa havaittujen anomalioiden 4 ja 5 kohdat pienemmillä tutkimusalueilla. Näiden lisäksi olisi mielekästä tutkia koeruuduilla anomalioiden 9 ja 10 kohdalta muutamia neliömetrejä historialliselta vaikuttavaa kulttuurikerrosta, jotta saadaan selvyys historiallisen kerrostuman syystä. Samalla anomalioiden 9 ja 10 kohdalta saadaan ajoitusnäytteet.

LIITE 1. Ote peruskartasta 3112 03 PULKKILANHARJU.

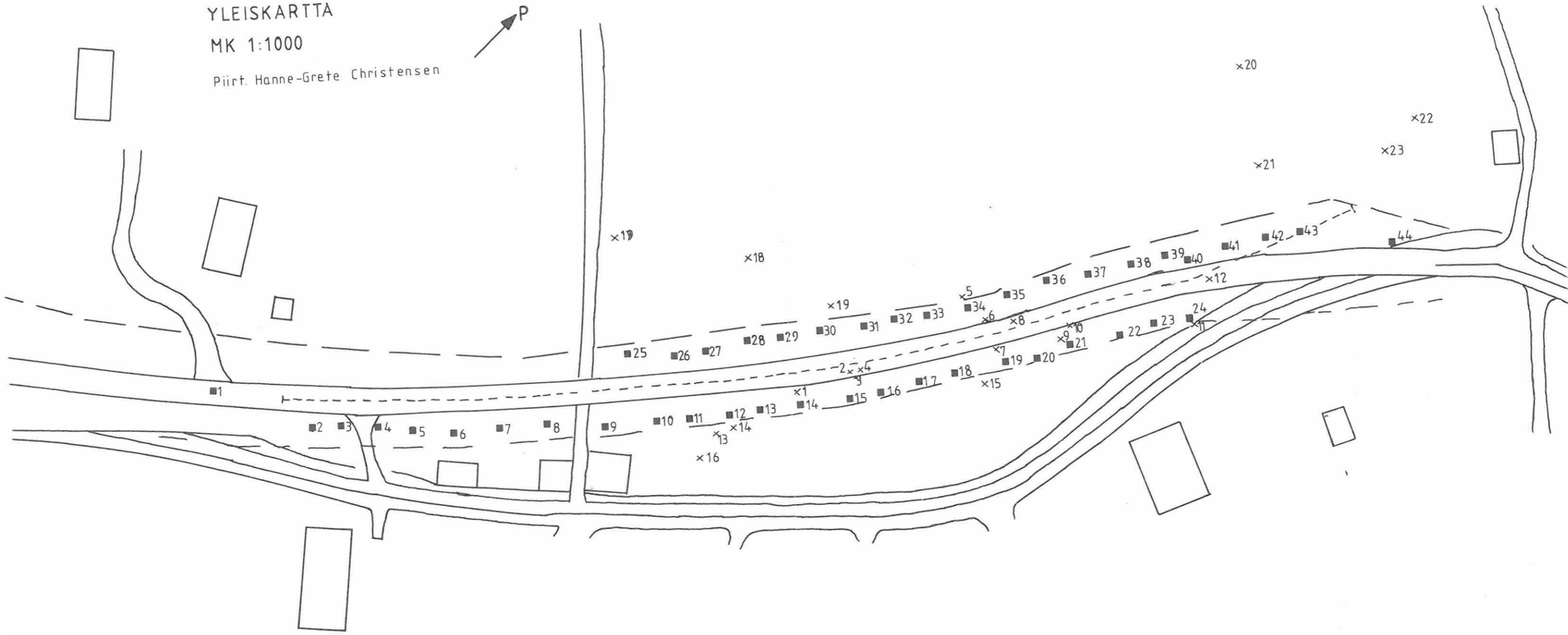
LIITE 2.

ASIKKALA KALKKINEN IISAKKILA 1999

YLEISKARTTA

MK 1:1000

Piirt. Hanne-Grete Christensen

- x pintapöimintalöytö
- koekuoppa
- - - koeoja
- - - - - tilialueen raja
- rakennus

LIITE 3. Koekuoppaluettelo. Laatinut Hanne-Grete Christensen.

Kuopasta 9 lähtien kuopat pellossa, joten pintaturve/-maa puuttuu.

1. Koko: 95 x 90 cm; syvyys 52 cm.

Savensekaista pintaturvetta 13 cm, alla 9 cm hieman hiekansekaista peltomultaa. Alimmaisena 25 cm värjäytynyttä soraa; yläosassa värjäytyminen vahvempaa. Täytemaassa runsasti suuria kiviä, halkaisija joja 40 cm.

Pohja puhdasta kovaa savea.

X=6798982,443

Y=3429158,264

Z=80,248

2. Koko: 87 x 75 cm; syvyys 25 cm.

Pintamaa 10 cm, savensekaista ja hyvin kosteaa. 15 cm:n syvyydessä maa jo lähes puhdasta savea. Pintamaan ja saven välissä satunaisesti hieman soraisempia kohtia. Ei varsinaisia kerrostumia erotettavissa. Täytemaassa runsaasti pienempiä kiviä (halk. 5-10 cm).

Savipohja.

X=6798994,382

Y=3429184,560

Z=81,478

3. Koko: 83 x 75 cm; syvyys 40 cm.

Pintaturvetta 4 cm ja sen alla 9 cm tiivis hiesu kerros. Alapuolella 13 cm savinen, hieman hiekansekainen kerros. Alimpana värjäytynyt soran- ja hiekansekainen kerros, 14 cm. Kuopan seinämissä havaittavissa satunnaisesti pieniä hiilenpaloja.

Täytemaa kivinen.

Pohja hiesunsekaista savea.

X=6798999,277

Y=3429190,357

Z=81,678

4. Koko: 60 x 57 cm; syvyys 34 cm.

Pintaturvekerros on hyvin ohut, 2 cm. Peltomultaa 13 cm. Alapuolella 19 cm peltomullan- ja savensekainen kerros, jossa hiilen- paloja. Peltomulta kerroksen alapuolella runsaasti isohkoja kiviä (halk. max. 15 cm).

Pohja puhdasta savea.

Täytemaassa runsaasti resenttiä materiaalia: luuta, lasia, tiilenpaloja ja rautanauvoja.

X=6799006,207

Y=3429197,719

Z=81,628

5. Koko: 60 x 63; syvyys 37 cm (toisella laidalla syvyys 58 cm, sillä maa viettää alaspäin).

Pintaturve 3 cm, jonka alla peltomultaa 8 cm. Alla 13 cm peltomullan- ja hiesunsekainen kerros, jossa runsaasti hiilenpaloja. Alimpana 13 cm hiesun- ja savensekainen kerros. Peltomullan alapuolella runsaasti kiviä (halk. max. 15 cm).

Pohja savea.

Täytemaassa tiilenpaloja sekä lasia ja hiilen kappaleita.

X=6799012,367

Y=3429204,346

Z=81,718

6. Koko: 64 x 60 cm; syvyys 65 cm.

Pintaturvetta 4 cm. Peltomulta jatkuu pohjaan asti (61 cm). noin 30 cm:n syvyydessä pinnasta peltomullassa hieman hiilenpaloja.

Pohja soransekaista savea.

Täytymässä runsaasti hiilen- ja tiilenpaloja, lasia, pala dreijattua punasavikeramiikkaa ja liitupiipunvarsi.

X=6799019,277

Y=3429212,272

Z=82,088

7. Koko: 70 x 70; syvyys 25 cm.

Pintaturve 4 cm. Pintaturpeen alta maa pohjaan asti hieman savensekaista peltomultaa (21 cm), jossa pieniä hiilenpaloja.

Pohja puhdasta savea.

X=6799029,192

Y=3429220,947

Z=82,068

8. Kuoppaa kaivettu n. 50 cm:n syvyyteen peltomultaa, jolloin vastaan tuli puhelinkaapeli ja kaivaminen lopetettu.

X=6799038,305

Y=3429228,335

Z=82,118

9. Koko 75 x 75 cm; syvyys 23/62 cm.

Kuopan länsilaidalla harmaa saven- ja hiesunsekainen pohja tulee vastaan 23 cm:n syvyydessä, mutta kuopan itänurkassa peltomulta kerros loppuu vasta 62 cm:ssä.

Pohja hiesun- ja savensekainen.

X=6799049,279

Y=3429238,276

Z=82,308

10. Koko: 65 x 65 cm; syvyys 10 cm.

Peltomulta kerros 40 cm, mullan seassa jonkin verran hiilenpaloja. Alapuolella 10 cm:ä heikosti värjäytynyttä hiesua.

Harmaa hiesupohja.

X=6799059,527

Y=3429247,325

Z=82,408

11. Koko 70 x 62 cm; syvyys 54 cm.

Peltomultaa 30 cm, jonka alla ylaosasta hieman värjäytynyt hiesukerros. N. 55 cm:n syvyydessä vastaan puhelinkaapeli, jolloin kaivaminen lopetettu.

Löydöt: Nuolenkärjeksi työstetty pii-iskos; molemmilla laidoil-la retusointia, 1 g.

Mitat: 18 x 12 x 3 mm.

Kvartsi-iskos 12 g. Mitat: 30 x 18 x 19 mm.

X=6799066,438

Y=3429253,268

Z=82,518

12. Koko 53 x 53 cm; syvyys 50 cm.

Peltomultaa 30 cm, jonka alla 20 cm värjäytynyt hiesukerros; värjäytyminen vahvinta kerroksen yläosassa.

Harmaa hiesupohja.

X=6799074,481

Y=3429260,565

Z=82,538

13. Koko 70 x 70 cm; syvyys 70 cm.

Puhdasta peltomultaa 20 cm, jonka alla 20 cm kerros hiesunsekaista peltomultaa. Pohjimmaisena 30 cm heikosti värjäytynyt hiesukerros. Kuopan pohjoisreunalla alhaalla 3-10 cm vaalea hieman nokinen hiesukerros.

Harmaa hiesupohja.

Löydöt: Kvartsi-iskos 1 g. Mitat: 23 x 13 x 2 mm.

X=6799081,928

Y=3429265,936

Z=82,748

14. Koko 55 x 55 cm; syvyys 47 cm.

Peltomultaa 27 cm. Alla värjäytynyt 20 cm hiesukerros, joka hieman peltomullansekainen.

Harmaa hiesupohja.

X=6799090,801

Y=3429272,972

Z=82,698

15. Koko 60 x 67 cm; syvyys 52 cm.

Peltomultaa 27 cm. Alla 15 cm peltomullan- ja värjäytyneen hiesunsekainen kerros, joka vaalenee hieman alaspäin.

Harmaa hiesupohja.

Löydöt: Kvartsi-iskos 2 kpl, 28 g. Mitat: 51 x 29 x 21 mm.

X=6799100,289

Y=3429280,157

Z=83,008

16. Koko 63 x 63 cm; syvyys 45 cm.

Peltomultaa 32 cm. Alla 13 cm kerros hieman värjäytynyttä hiesua, joka yläosasta hieman peltomullansekaista.

Harmaa hiesupohja.

X=6799107,848

Y=3429285,554 Z=83,038

17. Koko 67 x 65 cm; syvyys 40 cm.

Peltomultaa 30 cm, jonka alla 10 cm värjäytynyt yläosassa hieman peltomullansekainen hiesukerros.

Harmaa hiesupohja.

Löydöt: Pala keramiikkaa (?) 1 g. Mitat: 13 x 12 x 4 mm.

Kvartsi-iskos 0.5 g. Mitat: 11 x 9 x 3 mm.

X=6799116,198

Y=3429290,173

Z=82,978

18. Koko 60 x 55 cm; syvyys 67 cm.

Peltomultaa 38 cm, jonka alla 29 cm värjäytyneen sekä puhtaan hiesun- ja peltomullansenkainen kerros, jossa runsaasti hiilenpaloja. N. 60 cm:n syvyydestä rautakautista keramiikkaa.

Harmaa hiesupohja.

Löydöt: Keramiikkaa 2 palaa, 8 g. Mitat: 21 x 24 x 8 mm.

Pii-iskos 0.5 g. Mitat: 18 x 11 x 5 mm.

X=6799124,522

Y=3429295,980

Z=83,198

Laajennus 150 x 150 cm.

Löydöt: 1. krs

Keramiikkaa 2 palaa, 2 g. Mitat: 20 x 16 x 6 mm.

2. krs

Keramiikkaa 3 palaa, 1 g. Mitat: 17 x 12 x 7 mm.

Palanutta luuta 2 palaa, 1 g. Mitat: 11 x 10 x 2 mm.

3. krs

Keramiikkaa 2 palaa, 3 g. Mitat: 17 x 15 x 9 mm.

Pii-iskos, 1 g. Mitat: 22 x 12 x 4 mm.

Palanutta savea, 3 palaa, 6 g.

4. krs

Keramiikkaa, 10 palaa, 17 g. Mitat: 22 x 21 x 10 mm.

Kvartsi-iskos, 0.5 g. Mitat: 14 x 10 x 2 mm.

Palanutta savea, 2 palaa, 1 g.

19. Koko 60 x 65 cm; syvyys 45 cm.

Peltomultaa 30 cm, jonka alla 15 cm hyvin tummaksi värjäytynyttä hiekkaa. Täytemaa hyvin kivinen.

Pohja värjäytyneen soran- ja kivensekainen.

X=6799136,399

Y=3429303,533

Z=83,478

20. Koko 75 xz 75 cm; syvyys 42 cm.

Peltomulta 35 cm, jonka alla 7 cm värjäytynyt hiesun- ja hiekkansekainen kerros. Täytemaa kivistä.

Pohja värjäytynyttä hiekkaa.

X=6799142,738

Y=3429308,666

Z=83,698

21. Koko 60 x 63 cm; syvyys 35 cm.

Peltomultaa 20 cm, jonka alta alkaa vahvasti värjäytynyt karkea 15 cm hiekkakerros, jossa runsaasti pieniä kiviä.

Pohja värjäytynyttä karkeaa hiekkaa.

X=6799151,806

Y=3429312,914

Z=84,048

22. Koko 80 x 65 cm; syvyys 40 cm.

Ensin 16 cm peltomulta kerros, jonka alla 2-6 cm tiivis savikerros, jonka alapuolelta peltomulta (17 cm) jatkuu aina pohjaan asti. Savikerroksen alapuolinen peltomultakerros hyvin kivinen. Runsaasti hiilenpaloja.

Löydöt: Liitupiipun suukappale 2 g.

Pohja värjäytynyttä karkeaa hiekkaa.

X=6799162,820

Y=3429320,498

Z=84,058

23. Koko 55 x 60 cm; syvyys 41 cm.

Peltomultaa 28 cm, jonka alla hyvin karkea tummaksi värjäytynyt 13 cm hiekkakerros.

Peltomullan ja hiekan välissä nokisempi n. 3 cm:n kerros. Täytemaa hyvin kivinen.

Kova hiekan- ja soransekainen värjäytynyt pohja.

X=6799171,425

Y=3429324,568

Z=85,008

24. Koko 55 x 55 cm; syvyys 30 cm.

Peltomultaa 17 cm. Alla värjäytynyt 13 cm hiekan- ja soransekainen kerros, jonka yläosassa runsaasti hiilenpaloja. Täytemaassa paljon pikkukiviä.

Värjäytynyt hiekan- ja soransekainen pohja.

X=6799178,143

Y=3429330,659

Z=85,368

Koekuopat 25-44 ovat tielinjan ala- eli länsipuolella.

25. Koko 65 x 75; syvyys 31 cm.

Peltomultaa 23 cm, jonka alla 8 cm heiman peltomullansekainen ja paikoin heikosti värjäytynyt hiesukerros.

Harmaa hiesupohja.

X=6799066,771

Y=3429229,941

Z=81,338

26. Koko 58 x 55 cm; syvyys 27 cm.

Peltomultaa 20 cm. Alla 7 cm peltomullan- ja hiesunsekainen kerros.

Harmaa hiesupohja.

X=6799072,475

Y=3429238,003

Z=81,618

27. Koko 52 x 60 cm; syvyys 35 cm.

Peltomultaa 30 cm. Alla 5 cm hieman peltomullansekainen yläosasta heikosti värjäytynyt hiesukerros.

Harmaa hiesupohja.

X=6799081,778

Y=3429243,022

Z=81,858

28. Koko 60 x 62 cm; syvyys 33 cm.

Peltomultaa 20 cm. Alla 6-13 cm peltomullan-, värjäytyneen hiesun- ja puhtaan hiesunsekainen kerros, jossa hieman hiiltä.

Harmaassa hiesupohjassa myös hieman hiiltä.

X=6799091,338

Y=3429249,538

Z=81,998

29. Koko 63 x 689 cm; syvyys 37 cm.

Peltomultaa 24 cm. Alla 13 cm hieman peltomullansekainen, yläosasta vahvemmin värjäytynyt keltainen hiesukerros. Kuopan eteläseinällä hieman hiiltä.

Harmaa savihiesupohja.

6799098,117

Y=3429255,576

Z=82,178

30. Koko 53 x 50 cm; syvyys 35 cm.

Peltomultaa 20 cm. Alla 15 cm yläosasta peltomullansekainen hieman värjäytynyt keltainen hiesukerros.

Harmaa hiesupohja.

X=6799107,151

Y=3429261,582

Z=82,268

31. Koko 68 x 50 cm; syvyys 24 cm.

Peltomultaa 19 cm. Alla 5 cm peltomullan- ja värjäytyneen hiesunsekainen kerros.

Harmaa hiesupohja.

X=6799116,548

Y=3429269,032

Z=82,448

32. Koko 68 x 63 cm; syvyys 35 cm.

Peltomultaa 27 cm. Alla 8 cm heikosti värjäytynyt hiesukerros, joka yläosasta paikoin peltomullansekainen.

Harmaa hiesupohja.

X=6799123,395

Y=3429273,862

Z=82,568

33. Koko 56 x 60 cm; syvyys 32 cm.

Peltomultaa 24 cm. Alla 8 cm heikosti värjäytynyt hiesukerros, joka yläosasta vahvasti peltomullansekainen.

Harmaa hiesupohja.

X=6799130,804

Y=3429279,295

Z=82,608

34. Koko 68 x 65 cm; syvyys 38 cm.

Peltomultaa 24 cm. Alla 14 värjäytynyt hiesukerros, joka yläosasta hieman peltomullansekainen. Kuopan pohjoisseinämässä keltaisen hiesukerroksen yläosassa harmaa tuhkamääläiskä (lev. 20 cm, kork. 8 cm).

Harmaa hiesupohja.

X=6799140,893

Y=3429285,137

Z=82,748

35. Koko 55 x 55 cm; syvyys 50
Peltomulta jatkuu kuopan pohjaan asti (50 cm).
Hieman kellertävä hiesupohja (hieman peltomullan sekainen).
Löydöt: Liitupiipun varrenkatkelma 5 g.
X=6799149,894 Y=3429290,479 Z=82,968

36. Koko 59 x 60 cm; syvyys 25 cm.
Peltomultaa 13 cm. Alla 12 cm hieman kellertäväksi värjäytynyt peltomullansekainen hiesukerros.
Harmaa savihiesupohja.
X=6799159,882 Y=3429295,638 Z=82,848

37. Koko 55 x 60 cm; syvyys 35 cm.
Peltomulta jatkuu pohjaan asti (35 cm). Täytemaa kivinen.
Pohja kivien- ja hieman värjäytyneen ja harmaan hiekkansekainen.
X=6799168,357 Y=3429302,067 Z=83,228

38. Koko 60 x 58 cm; syvyys 35 cm.
Peltomulta jatkuu pohjaan asti (35 cm), mullassa jonkin verran kiviä.
Pohja harmaa saven- ja hiesunsekainen.
X=6799178,986 Y=3429308,070 Z=83,598

39. Koko 62 x 65 cm; syvyys 40 cm.
Kivinen peltomultakerros 30 cm. Alla 10 cm hieman hiesunsekainen peltomulta kerros.
Pohja harmaan ja hieman värjäytyneen hiekan- ja kiviensekainen.
X=6799186,720 Y=3429313,137 Z=83,898

40. Koko 60 x 67 cm; syvyys 42 cm.
Peltomultaa 32 cm. Peltomullan alta alkaa hyvin kivinen tummanharmaa hiekkakerros.
Kuopan pohjoislaidalla peltomultakerros huomattavasti ohuempi (n. 20 cm).
Löydöt: Pala punasavikeramiikkaa, 3 g.
Palamatonta luuta, 3 g.
Eläimen hammas, 6 g.
Pala lasikuonaa, 47 g.
Värjäytynyt hiekkapohja.
X=6799189,041 Y=3429318,814 Z=84,228

41. Koko 70 x 60 cm; syvyys 45 cm.

Peltomultaa 15 cm. Alla värjäytynyt hyvin kivinen 30 cm hiekkakerros.

Karkea harmaa hiekkapohja.

X=6799199,915

Y=3429323,030

Z=84,438

42. Koko 50 x 55 cm; syvyys 55 cm. Peltomultaa 30 cm. Peltomultakerroksen alla hyvin kivinen värjäytynyt keltainen 25 cm hiekkakerros.

Kivinen värjäytynyt hiekkapohja.

X=6799208,789

Y=3429328,181

Z=84,958

43. Koko 50 x 58 cm; syvyys 60 cm.

Peltomultakerros (60 cm) jatkuu pohjaan asti. Kuopan luoteisnurkassa suuri kivi (halk. 25 cm).

Hiekkapohja hieman peltomullansekainen, kivinen.

X=6799215,106

Y=3429334,421

Z=85,588

44. Koko 57 x 55 cm; syvyys 35 cm.

Peltomultaa 23 cm. Alla vahvasti värjäytynyt kivinen hiekkakerros.

Pohja värjäytynyttä hiekkaa ja kiviä.

X=6799231,137

Y=3429354,720

Z=87,698

ANOMALIA I. Pisteiden 1038-1047 välinen alue.

Kuvaus: Peltomultakerroksen alla on noin 2 sentin paksuinen tummankeltainen hiesukerros, jonka alta alkaa vaalea pohjasavi. Värjäymässä ei näy hiiltä tai muuta sekoitetta. Maasta seulotaan noin 40 %.

Löydöt: Kvartsi-iskos 2 g, mitat: 25 x 10 x 8 mm
Pala dreijattua punasavikeramiikkaa 2 g
Tiilenpaloja 42 g

ANOMALIA II. Pisteiden 1059-1069 välinen alue.

Kuvaus: 35 senttiä paksun peltomultakerroksen alla on viiden sentin paksuinen harmaankeltainen värjäymä hiekkakerroksessa. Värjäymän alla on 30 senttiä paksu puhdas keltainen hiesu ja sen alta alkaa koskematon pohjasavi. Värjäymä on hyvin heikko ja epäselvä. Maasta seulotaan noin 30 %.

Löydöt: Kvartsi-iskos 1 g, mitat 18 x 10 x 3 mm
2 palaa dreijattua punasavikeramiikkaa 9 g
2 palaa fajanssia 2 g
Pala lasikuonaa 4 g
Tiilenpaloja 304 g
Eläimen hampaan pala 1 g

ANOMALIA III. Pisteiden 1086-1089 välinen alue.

Kuvaus: 30 senttiä paksun peltomultakerroksen alta alkaa 5-10 sentin paksuinen värjäytynyt hiesukerros, jonka alla on koskematon pohjasavi. Värjäymä on heikko. Maasta seulotaan 100 %.

Löydöt: 2 palaa dreijattua punasavikeramiikkaa 8 g (toisessa lasitusta)
Takonaula 6 g
Fajanssin pala 1 g
Tiilenpaloja 29 g
2 palaa ikkunalasia 2 g
Lasinen pullonkaula 3 g

ANOMALIA IV. Pisteiden 1110-1120 välinen alue.

2(4)

Kuvaus: 30 senttiä paksun peltomullan alla on viiden sentin paksuinen häiriintynyt ja värjäytynyt hiesukerros, jonka alta alkaa koskematon pohjasavi. Värjäymässä on hiilenpaloja ja siitä löytyy yksi keramiikan pala ojan profilia puhdistetussa. Maasta seulotaan 100 %.

Löydöt: 2 palaa keramiikkaa 3 g, mitat 20 x 17 x 6 mm
Kvartsiesineen teelmä 1 g, mitat 14 x 13 x 4 mm
Kvartsiydin 34 g, mitat 46 x 27 x 21 mm
Lukkopii ja lukkopiin palanen 1 g
Pala lasikuonaa 1 g
Pala dreijattua punasavikeramiikkaa 2 g
Tiilenpaloja 139 g

ANOMALIA V. Pisteiden 1131-1136 välinen alue. Oja laajennetaan yhden metrin levyiseksi koeruuduksi, joka kaivetaan 10 senttiä paksuina teknisinä kerroksina.

Kuvaus: 35 senttiä paksun peltomullan alta alkaa 5-10 senttiä paksu tumma ja selvästi erottuva värjäymä hiesussa. Sen alla on pohjasavi. Maasta seulotaan 100 %.

Löydöt ojasta: Pala lasikuonaa 3 g
Tiilenpaloja 45 g

Löydöt laajennuksesta: 1. krs kvartsi-iskos 2 kpl, 1 g. Mitat: 16 x 9 x 4 mm.
pala rautakuonaa 60 g

ANOMALIA VI. Pisteiden 1150-1163 välinen alue.

Kuvaus: 35 senttiä paksun peltomullan alla on 5-10 sentin paksuinen harmaa likamaakerros, jonka alla on 20 senttiä paksu keltainen hiesukerros. Alimpana on savihiesu. Likamaakerroksessa on pisteessä 1158,50 maaton puuta 65 sentin syvyydellä kohdassa jossa likamaakerros ulottuu peltomullan alta suoraan näin syvälle. Kyseessä lienee jätekuoppa, joka on toistaiseksi ajoittamatta. Maasta seulotaan 90 %.

Löydöt: Kvartsi-iskos 3 kpl, 30 g, mitat 43 x 31 x 15 mm
Lukkopii 7 g
Liitupiipunvarren pala 0.5 g
Pala lasikuonaa 6 g
Värttinänpaino 67 g, kiveä, halkaisija 64 mm
2 palaa dreijattua punasavikeramiikkaa 12 g

Pala fajanssia 1 g
Pala ikkunalasia 0.5 g
Eläimen hampaiden kappaleita 11 g
Eläimen luita (1162-1163) 57 g
Tiilenpaloja 646 g

3(4)

ANOMALIA VII. Pisteiden 1180-1183 välinen alue. Oja kääntyy pois tien keskilinjalta.

Kuvaus: 20-35 senttiä paksun peltomullan alla on 5 senttiä paksu tumma, palanut maakerros, jonka alla on keltainen sora. Maassa on runsaasti kookkaita kiviä. Maasta seulotaan 100 %.

Löydöt: Kvartsi-iskos 0.5 g, mitat 9 x 5 x 3 mm
Rautanaula 15 g
Palanutta savea 46 g
Tiilenpaloja 41 g

ANOMALIA VIII. Pisteiden 1191-1193 välinen alue. Oja on kääntynyt pois tien keskilinjalta.

Kuvaus: Heti peltomullan alta alkaa noin 20 senttiä paksu palaneen maan kerros, jossa on runsaasti palaneita kiviä ja tiiltä. Alinna on keltainen sora. Maasta seulotaan 100 %.

Löydöt: Lukkopii 6 g
Jäähokki 16 g
Eläimen hampaanpaloja 8 g
Eläimen luuta 8 g
Palanutta savea 4 g
Tiilenpaloja 150 g

ANOMALIA IX. Pisteiden 1218-1228 välinen alue. Oja on kääntynyt pois tien keskilinjalta.

Kuvaus: 30 senttiä paksun peltomullan alla on viisi senttiä paksu palaneen maan kerros, minkä alla on karkea sora. Palanut maakerros koostuu palaneesta puusta ja puuhiilestä, missä on tiilenpalasia ja maatunutta puuta. Palaneen kerroksen yläosa on palanutta savea. Maasta seulotaan 100 %.

Löydöt: Palanut lukkopiitä 1 g 4(4)
Raha 3 g, halkaisija 23 mm (toisella puolella vaakunan kuva)
"Rautatanko" 18 g
Pala lasikuonaa 5 g
Eläimen luuta 39 g
Pala dreijattua punasavikeramiikkaa 8 g
2 palaa ikkunalasia 1 g
Palanutta savea 228 g
Tiilenpaloja 100 g

ANOMALIA X. Pisteiden 1219-1223 välinen alue. Oja on kääntynyt pois tien keskilinjalta.

Kuvaus: 35 senttiä paksun peltomullan alla on 40 senttiä paksu hiiltyneen maan kerros. Maassa on runsaasti palaneita kiviä ja puujätettä. Mitä ilmeisimmin paikalla on palaneen rakennuksen jäännökset.

Löydöt: 2 lukkopiitä 2 g
Raudan kappale 6 g
Liitupiipunvarren pala 1 g
Eläimen luuta 7 g
Eläimen hampaanpaloja 4 g
Palanutta savea 6 g
Tiilenpaloja 209 g

30979	10.5.	HT	länneestä	Oja B, anomalia 5. Eteläpuoli, II taso.
30980	10.5.	HT	länneestä	Koekuoppa 18, laajennus, IV taso.
30981	10.5.	HT	länneestä	Koekuoppa 18, laajennus, IV taso.
30982	10.5.	HT		Koekuoppa 18, laajennus. Hiilijälki ruudun lounaiskulmassa.
30983	10.5.	MA	länneestä	Oja B, anomalia 5. Pohjoispuoli, taso III.
30984	10.5.	MA	länneestä	Oja B, anomalia 5. Eteläpuoli, taso III.
30985	10.5.	MA	länneestä	Koekuoppa 18, laajennuksen itäprofiili; pohjaan kaivettu.
30986	10.5.	MA	länneestä	Oja B, anomalia 5. Pohjoispuoli, IV taso.
30987	10.5.	MA	länneestä	Oja B, anomalia 5. Eteläpuoli, IV taso.
30988	10.5.	HT	idästä	Koekuoppa 18, laajennus. Lounaiskulman hiilijälki.
30989	10.5.	HT	idästä	Koekuoppa 18, laajennus. Lounaiskulman hiilijälki.
30990	10.5.	HT	länneestä	Oja B, anomalia 5 pohjaan kaivettuna.
30991	10.5.	HT	etelästä	Oja B, anomalia 5 pohjaan kaivettuna.

LIITE 6. MUSTAVALKONEGATIIVILUETTELO

1(2)

Alkuperäisiä negatiiveja säilytetään Lahden kaupunginmuseon kuva-arkistossa. Kuvaajat:
HT = Hannu Takala, HGC = Hanne-Grete Christensen, MA = Mika Ainasoja.

no	pvm	kuvaaja	suunta	aihe
121851	3.5.	HT	pohjoisesta	Yleiskuva
121852	3.5.	HT	pohjoisesta	Yleiskuva
121853	3.5.	HT	etelästä	Yleiskuva
121854	3.5.	HT	etelästä	Yleiskuva
121855	3.5.	HT	etelästä	Koko tielinja.
121856	3.5.	HT	etelästä	Koko tielinja.
121857	4.5.	HT		Työkuva: koekuopitusta; kaivamassa Viljami Rahikainen, Anssi Malinen ja Hanne-Grete Christensen.
121858	4.5.	HT	pohjoisesta	Lossiranta.
121859	4.5.	HGC	etelästä	Koeojan kaivaminen traktorilla.
121860	4.5.	HGC	etelästä	Koeojan kaivaminen traktorilla.
121861	4.5.	HGC		Työkuva: koeojan kaivamista ja koekuopitusta.
121862	5.5.	HT		Työkuva: koekuoppia kaivamassa Juho Vesterinen ja Kari Linna.
121863	5.5.	HT		Työkuva: oja B, anomalia I, seulonta. Vasemmalta seulomassa Anssi Malinen, Kari Linna, Juho Vesterinen, Viljami Rahikainen, Mika Ainasoja.
121864	5.5.	HT		Työkuva: oja B, anomalia, I seulonta. Vasemmalta seulomassa Anssi Malinen, Kari Linna, Juho Vesterinen, Viljami Rahikainen, Mika Ainasoja.
121865	7.5.	HT	länneestä	Koekuoppa 18, laajennus, taso I.

121866	10.5.	HT	länneestä	Koekuoppa 18, laajennus, taso III.
121867	10.5.	HT	länneestä	Oja B, anomalia 5, taso II. Pohjoispuoli.
121868	10.5.	HT	länneestä	Oja B, anomalia 5, taso II. Eteläpuoli.
121869	10.5.	HT	länneestä	Koekuoppa 18, laajennus, taso IV.
121870	10.5.	HT	länneestä	Koekuoppa 18, laajennus, taso IV.
121871	10.5.	HT		Koekuopan 18 lounaisnurkan hiilijälki.
121872	10.5.	MA	länneestä	Oja B, anomalia 5, taso III. Pohjoispuoli.
121873	10.5.	MA	länneestä	Oja B, anomalia 5, taso III. Eteläpuoli.
121874	10.5.	MA	länneestä	Koekuoppa 18, laajennus pohjaan kaivettuna. Itäprofiili.
121875	10.5.	MA	länneestä	Oja B, anomalia 5, taso IV. Pohjoispuoli.
121876	10.5.	MA	länneestä	Oja B, anomalia 5, taso IV. Eteläpuoli.
121877	10.5.	HT	idästä	Koekuoppa 18, lounaisnurkan hiilijälki.
121878	10.5.	HT	idästä	Koekuoppa 18, lounaisnurkan hiilijälki.
121879	10.5.	HT	länneestä	Oja B, anomalia 5 pohjassa.
121880	10.5.	HT	etelästä	Oja B, anomalia 5 pohjassa.
121881	10.5.	HT	etelästä	Oja B, anomalia 5 pohjassa; yleiskuva koeojasta.